

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY

JULIANE KOKOTT

prednesené 17. novembra 2005¹**I — Úvod**

1. Tampereen käräjäoikeus (Fínsko) sa obrátil na Súdny dvor so zložitou vecou, v ktorej z výkladu smernice o bezpečnosti strojových zariadení vyplývajú predovšetkým otázky týkajúce sa zodpovednosti štátu za konanie svojich úradníkov, prekážok voľného pohybu tovaru v dôsledku vyjadrenia názorov a nakoniec otázky týkajúce sa zodpovednosti štátu.

2. Tieto otázky boli položené v rámci sporu medzi talianskym podnikom A.G.M.-COS.MET Srl (ďalej len „AGM“), ktorý vyrába vozidlové zdvíhacie plošiny, a fínskym štátom a jedným z jeho úradníkov, pánom Tarmom Lehtinenom. AGM požaduje od fínskeho štátu a pána Lehtinena náhradu škody za zníženie obratu spôsobené verejnými výrokmí pána Lehtinena, v ktorých zdvíhacie plošiny spoločnosti AGM kvalifi-

koval ako nezlučiteľné s normou a nebezpečné. Fínska vláda namieta, že pán Lehtinen vedome konal v rozpore s oficiálnym stanoviskom svojho ministerstva a že ministerstvo dalo verejnosti túto skutočnosť jasne najavo. Pán Lehtinen sa predovšetkým domnieva, že jeho názory sú kryté slobodou prejavu.

3. V tomto kontexte predložil Tampereen käräjäoikeus Súdnemu dvoru podrobný zoznam otázok, ktorý možno rozdeliť na tri celky: vnútroštátny súd po prvé žiada Súdny dvor o výklad smernice o bezpečnosti strojových zariadení na účely rozhodnutia o zhode predmetných strojových zariadení s normou; po druhé sa pýta, či verejné vyjadrenia pána Lehtinena možno považovať za prekážky voľného pohybu tovaru a porušenie lojality Spoločenstva, ktoré možno pripísať štátu, a do akej miery tieto vyjadrenia prípadne možno odôvodniť slobodou názoru a cieľom ochrany zdravia. V prípade, ak by došlo k porušeniu článkov 28 ES a 30 ES alebo článku 10 ES, Tampereen käräjäoikeus po tretie žiada, aby

1 — Jazyk prednesu: nemčina.

sa objasnilo, či sú splnené podmienky zodpovednosti štátu založené na práve Spoločenstva, či právo Spoločenstva tiež vyžaduje, aby úradníkovi, ktorý konal, vznikla zodpovednosť a do akej miery podmienky potrebné na uplatnenie takejto zodpovednosti prípadne vyžadujú výklad fínskeho práva v súlade s právom Spoločenstva.

spôsobeným strojovými zariadeniami. Táto smernica stanovuje záväzné a základné požiadavky na ochranu zdravia a zaistenie bezpečnosti v súvislosti so strojovými zariadeniami a ich bezpečnostnými komponentmi, a upravuje postup hodnotenia a vyhlásenia o zhode s týmito pravidlami. Zhoda je potvrdená označením „CE“.

II — Právny rámec

4. Právny rámec tejto veci tvoria články 10 ES, 28 ES a 30 ES, ako aj smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/37/ES a harmonizovaná norma EN 1493:1998.

1. Smernica 98/37

5. Smernicu 98/37² (ďalej tiež „smernica“) prijalo Spoločenstvo s cieľom odstrániť prekážky obchodu vytvorené vnútroštátnymi ustanoveniami v oblasti ochrany zdravia a zaistenia bezpečnosti, a predísť úrazom

6. Podľa článku 2 ods. 1 smernice, členské štáty

„prijmú všetky primerané opatrenia, ktorými zabezpečia, aby strojové zariadenia..., na ktoré sa vzťahuje táto smernica, bolo možné uvádzať na trh a do prevádzky [iba vtedy, keď] pri správnej inštalácii, udržiavaní a používaní iba na predpokladaný účel neohrozujú zdravie alebo bezpečnosť osôb...“.

7. Podľa článku 2 ods. 2 smernica

„neovplyvňuje oprávnenie členských štátov stanoviť pri riadnom dodržaní zmluvy také požiadavky, ktoré môžu považovať za potrebné na to, aby zabezpečili, že osoby a najmä pracovníci sú pri používaní strojo-

² — Smernica z 22. júna 1998 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa strojových zariadení (Ú. v. ES L 207, s. 1; Mim. vyd. 13/020, s. 349).

vých zariadení... chránené, za predpokladu, že to neznamená, že strojové zariadenia... budú upravené spôsobom, ktorý nie je uvedený v tejto smernici“.

„musia považovať nasledujúce zariadenia a komponenty za zhodné so všetkými ustanoveniami tejto smernice vrátane postupov na kontrolu zhody, uvedených v kapitole II,... strojové zariadenia s označením CE a vybavené vyhlásením o zhode s predpismi ES, ktoré sú uvedené v prílohe II, bod A“.

8. Článok 3 smernice stanovuje:

11. Podľa článku 7 ods. 1 smernice však:

„Strojové zariadenia..., ktoré sú zahrnuté v tejto smernici, musia vyhovovať základným požiadavkám na ochranu zdravia a zaistenie bezpečnosti, stanoveným v prílohe I.“

„V prípadoch, keď členský štát zistí, že... strojové zariadenia s označením ES, používané v súlade s ich predpokladaným účelom, pravdepodobne ohrozujú bezpečnosť osôb... alebo majetku, prijme všetky primerané opatrenia na to, aby stiahol tieto strojové zariadenia..., zakázal ich uvádzanie na trh, uvádzanie do prevádzky alebo ich používanie alebo aby obmedzil ich voľný pohyb.“

9. Článok 4 ods. 1 smernice stanovuje:

„Členské štáty nemôžu na svojom území zakazovať, obmedzovať ani brániť uvádzaniu na trh ani uvádzaniu do prevádzky strojových zariadení..., ktoré vyhovujú tejto smernici.“

Členské štáty okamžite informujú Komisiu o každom takom opatrení, uvedú dôvod pre svoje rozhodnutie a najmä to, či je nehoda spôsobená:

10. Podľa článku 5 ods. 1 smernice členské štáty

a) nesplnením základných požiadaviek uvedených v článku 3;

- b) nesprávnym uplatnením technických noriem uvedených v článku 5, odsek 2;
- „a) Strojové zariadenia musia byť skonštruované tak, aby boli prispôsobené pre svoju funkciu a aby ich bolo možné nastavovať a udržiavať bez toho, aby boli osoby pri vykonávaní týchto operácií v podmienkach stanovených výrobcom vystavené ohrozeniu.
- c) nedostatkami samotných technických noriem uvedených v článku 5, odsek 2.“

12. Články 8 a 9 smernice stanovujú podrobné pravidlá týkajúce sa postupu zisťovania zhody strojového zariadenia s požiadavkami smernice na zaistenie bezpečnosti, a jej článok 10 stanovuje pravidlá pre označenie o zhode prostredníctvom dvoch písmen „CE“.

Cieľom prijatých opatrení musí byť vylúčenie akéhokoľvek rizika úrazu po celú dobu plánovanej životnosti strojového zariadenia vrátane fáz montáže a demontáže, dokonca aj v prípadoch, keď riziko úrazu vyplýva z predvídateľných neobvyklých situácií.

13. Podľa predbežnej poznámky 1 prílohy I smernice „povinnosti, stanovené v základných požiadavkách na ochranu zdravia a zaistenie bezpečnosti platia iba vtedy, keď pri používaní spomínaných strojových zariadení v podmienkach, ktoré stanovil výrobca, existuje príslušné ohrozenie. Podmienky 1.1.2,... a 1.7.4 platia v každom prípade pre všetky strojové zariadenia, ktoré sú uvedené v tejto smernici“.

- b) Pri výbere najvhodnejších metód musí výrobca uplatňovať v uvedenom poradí nasledujúce princípy:

14. Požiadavky 1.1.2, týkajúce sa „Princípov integrovanej bezpečnosti“ znejú predovšetkým takto:

- v maximálnej možnej miere odstrániť alebo zmenšiť riziko (v podstate bezpečný projekt a konštrukcia strojových zariadení),

- prijať potrebné ochranné opatrenia vzhľadom na tie druhy nebezpečenstva, ktoré nemožno vylúčiť,

loha I vo svojich požiadavkách 4.1.2.3 („Mechanická pevnosť“) stanovuje:

- informovať užívateľov o zvyškových rizikách [o pretrvávajúcích rizikách — *neoficiálny preklad*] spôsobených rôznymi nedokonalosťami v prijatých ochranných opatreniach...

„Strojové zariadenia... musia byť schopné odolať namáhaniu, ktorému sú vystavené počas... prevádzky... v prevádzkových podmienkach stanovených výrobcom a vo všetkých príslušných režimoch...”

- c) Pri projektovaní a konštrukcii strojového zariadenia a pri vypracovaní návodu na používanie musí výrobca predpokladať nielen normálny spôsob používania strojov, ale aj spôsoby používania, ktoré možno po zvážení očakávať.

Strojové zariadenia musia byť projektované a konštruované tak, aby bez poruchy absolvovali dynamické skúšky, vykonané s pomocou maximálneho prevádzkového bremena...

Strojové zariadenia sa musia projektovať tak, aby bránili neobvyklému spôsobu používania, keby taký spôsob používania vyvolával ohrozenie. V ostatných prípadoch musí návod na používanie upozorniť užívateľa na spôsoby (ku ktorým by podľa skúseností mohlo prísť), akými by sa... nemali používať.

Dynamické skúšky sa musia vykonať... v bežných podmienkach používania. Skúšky budú spravidla vykonané pri menovitej rýchlosti stanovenej výrobcom. Ak ovládací obvod strojových zariadení umožňuje určitý počet súčasných pohybov (napríklad otáčanie a premiestňovanie bremena), skúšky musia byť vykonané v najmenej priaznivých podmienkach...”

...”

15. Pre zdvíhacie operácie v prípade použitia v podmienkach stanovených výrobcom, prí-

16. Nakoniec je potrebné zdôrazniť, že príloha IV smernice obsahuje v časti „A. Strojové zariadenia“, tiež bod

„15. Vozidlové zdvíhacie plošiny“, čo znamená, že tu v každom prípade ide o strojové zariadenia, ktoré spadajú do pôsobnosti smernice.

18. Odôvodnenie č. 20 smernice následne upresňuje:

2. Harmonizovaná norma EN 1493:1998

„Keďže tak, ako je v súčasnosti praxou v členských štátoch, výrobcom by mala zostať zodpovednosť za získanie certifikátu o zhode ich strojových zariadení s príslušnými základnými požiadavkami; keďže zhoda s harmonizovanými normami vytvára predpoklad zhody s príslušnými základnými požiadavkami...“

17. Z odôvodnenia č. 17 vyplýva, že

19. Podľa článku 5 ods. 2 smernice teda,

„v tejto smernici sú definované iba základné požiadavky na ochranu zdravia a zaistenie bezpečnosti so všeobecnou platnosťou, doplnené o určitý počet špecifickejších požiadaviek pre isté kategórie strojových zariadení; keďže kvôli tomu, aby sa pomohlo výrobcom pri preukazovaní zhody s týmito základnými požiadavkami a aby sa umožnilo kontrolovať zhodu s podstatnými požiadavkami, je žiaduce mať na európskej úrovni harmonizované normy pre predchádzanie rizikám, vyplývajúcim z projektu a konštrukcie strojových zariadení; keďže tieto normy, ktoré sa harmonizujú na európskej úrovni, pripravujú súkromné právnické organizácie a musia si uchovať svoj nezáväzný štatút...“.

„strojové zariadenia..., skonštruované podľa tejto normy, zodpovedajú príslušným základným požiadavkám“.

20. Európsky výbor pre normalizáciu (CEN) vypracoval pre vozidlové zdvíhacie plošiny

harmonizovanú normu EN 1493:1998³ (ďalej ...
len „EN 1493“), na ktorú Komisia odkázala
v oznámení.⁴

21. Pokiaľ ide o požiadavky týkajúce sa nosnej konštrukcie vozidlových zdvíhacích plošín, harmonizovaná norma v bode 5.6 („Vymeranie nosnej konštrukcie“), 5.6.1 („Všeobecné ustanovenia“) stanovuje:

Výpočet sa musí vykonať v najnepriaznivejšej konfigurácii.“ [*neoficiálny preklad*]

III — Skutkový stav a spor vo veci samej

„Vozidlové zdvíhacie plošiny sa musia projektovať tak, aby bola za všetkých podmienok prevádzky zabezpečená dostatočná úroveň bezpečnosti...“

Vozidlové zdvíhacie plošiny spoločnosti AGM

22. Pokiaľ ide o rozloženie záťaže počas zdvíhania, harmonizovaná norma vo svojom bode 5.6.4.2 v prípade vozidlových zdvíhacích plošín, ktorými sú cestné vozidlá zdvíhané za rám vozidla, vyžaduje:

23. Žalobkyňa vo veci samej je talianska spoločnosť, ktorá vyrába vozidlové zdvíhacie plošiny a uvádza ich na európsky trh pod značkou AGM. Modelový rad AGM zahŕňa predovšetkým podobne skonštruované typy G 28, G 32 a G 35, z ktorých fínsky dovozca predal od roku 1996 podnikom v automobilovom odvetví vo Fínsku približne 150 kusov.

„Pre potreby projektovania štruktúry prístroja sa musí zohľadniť umiestnenie vozidla na nosičoch bremena v oboch smeroch jazdy.

24. Zdvíhacie plošiny tohto typu sa skladajú z dvoch stojanov, medzi ktoré je postavené vozidlo, ktoré sa má zdvihnúť. Na oboch týchto stojanoch sú upevnené dve nosné

3 — Pozri európsku normu EN 1493 Európskeho výboru pre normalizáciu (CEN) pre vozidlové zdvíhacie plošiny z 10. júla 1998.

4 — Ú. v. ES C 165, 1999, s. 4.

konzoly, jedna krátka a druhá dlhá, ktoré sú zasunuté pod podvozok zdvíhaného vozidla. Takto umiestnené nosné konzoly teda môžu byť zariadením upevneným na stojanoch zdvihnuté do takej výšky, aby sa pod vozidlom mohlo pracovať postojácky.

25. Na obsluhu zdvíhacej plošiny existujú pokyny o záťaži, v ktorých je uvedená maximálna povolená hmotnosť zdvíhaného vozidla. Presná maximálna hmotnosť však pri každom zdvíhaní závisí na dvoch faktoroch. Po prvé, čím viac sú nosné konzoly zdvíhacích plošín vysunuté, tým menšia bude maximálna povolená hmotnosť vozidla. Po druhé je maximálna povolená hmotnosť v prípade dlhých nosných konzol nižšia než pri krátkych nosných konzolách. Pred zdvihnutím vozidla sa teda musí skontrolovať tak vzdialenosť medzi nosnými konzolami, ako aj nápravová záťaž uvedená v technickom preukaze vozidla. Náklady na používanie teda stanovujú, že vozidlo musí byť medzi stojany postavené tak, aby vyššia nápravová záťaž spočívala na krátkych nosných konzolách a nižšia záťaž na dlhých nosných konzolách.

26. Na typ G 35 bolo v roku 1997 vydané vyhlásenie o zhode so smernicou a bol vybavený označením CE. Certifikáciu vykonala ICEPI Srl, spoločnosť založená podľa talianskeho práva, ktorá je certifikačným orgánom schváleným talianskym štátom, a uvedená certifikácia bola oznámená Komisi.

27. Dňa 22. marca 2000 spadol v jednom fínskom podniku obytný automobil z vozidlovej zdvíhacej plošiny typu AGM G 32, pretože nevydržal systém bezpečnostného uzamykania nosných konzol v dôsledku výkyvných pohybov, aj keď hmotnosť vozidla bola nižšia ako maximálne povolená záťaž zdvíhacej plošiny. Nikto nebol pri tejto nehode zranený.

Konanie ministerstva vo veci kontroly trhu

28. Fínske ministerstvo zdravotníctva a sociálnych vecí (ďalej len „ministerstvo“) dostalo v máji 2000 od miestneho odboru bezpečnosti pri práci „správu vo veci kontroly trhu“. V tejto správe sa uvádzalo, že pri kontrole zdvíhacej plošiny typu G 35 T/E vyšli najavo nedostatky. Odbor bezpečnosti pri práci ministerstva začal kontrolu trhu a touto vecou poveril najmä hlavného inžiniera pána Lehtinena ako znalca.

29. V priebehu kontroly trhu bol dovozca viackrát vypočutý. Okrem toho sa na zdvíhacej plošine typu G 35 T/E vykonali dva záťažové testy, ktorých cieľom bolo preskúmať zlučiteľnosť systému uzamykania s normou EN 1493. Pán Lehtinen vypracoval niekoľko správ vo fínskom a anglickom

jazyku, a všetky tieto správy obsahovali hlavičku: „ministerstvo zdravotníctva a sociálnych vecí“, „odbor bezpečnosti pri práci“ a „hlavný inžinier Tarmo Lehtinen“.

že výpočty povolenej záťaže sa musia vykonať v najnepriaznivejšej konfigurácii. Zdvíhacia plošina sa teda musí dimenzovať tak, aby uniesla maximálne povolenú záťaž aj v najnepriaznivejších podmienkach. Za týchto podmienok by mohla zdvíhacia plošina uniesť namiesto uvedených 3 500 kg len 1 500 kg.

30. Vo svojej prvej správe pán Lehtinen predovšetkým uviedol, že prvý záťažový test ukázal, že mechanizmus uzamykania nezodpovedá požiadavkám normy EN 1493 a že sa musí vylepšiť jeho projektovanie. AGM teda naprojektoval nový mechanizmus uzamykania. Vo svojej druhej správe z decembra 2000 pán Lehtinen uznal, že tento nový mechanizmus sa ukázal ako dostatočný a že zodpovedal norme. Pri poslednom výsluchu dovozcu 20. decembra 2000 sa dohodlo, že mechanizmy uzamykania na prístrojoch, ktoré už boli vo Fínsku v prevádzke, sa musia zlepšiť do 15. marca 2001. V medziobdobí boli užívatelia listom informovaní o rizikách, znížení povolenej záťaže a o výmene vadných dielov.

32. Z týchto dôvodov predložil príslušný ministerský poradca riaditeľovi s rozhodovacou právomocou odboru pre bezpečnosť pri práci ešte 20. decembra 2000 návrh na rozhodnutie, aby sa vo Fínsku zakázalo uvádzať na trh a do prevádzky zdvíhacie plošiny spoločnosti AGM. Riaditeľ odboru však vrátil vec na ďalšie preskúmanie, pretože sa domnieval, že nedisponuje dostatočnými kritériami posúdenia, aby mohol takéto rozhodnutie vydať.

Verejné vyjadrenia pána Lehtinena a ministerstva

31. Kritika pána Lehtinena však bola vo všetkých jeho správach zameraná na to, že návod na používanie zdvíhacej plošiny stanovuje obmedzenia, pokiaľ ide o nájazdový smer vozidla. Uviedol, že norma EN 1493 nepovoľuje obmedzenia tohto druhu. Taliansky certifikačný orgán a AGM si nesprávne vyložili normu, keďže pri záťažových testoch vychádzali z rozloženia záťaže podľa návodov výrobcu. Norma EN 1493 naopak stanovuje,

33. Dňa 9. januára 2001 sa pán Lehtinen zúčastnil v rámci plnenia svojich pracovných povinností a ako zástupca ministerstva na stretnutí konfederácie technického obchodu.

Konfederácia zahŕňa približne 200 členov, medzi ktorých patria podniky, ktoré dodávajú prístroje pre prevádzkarov servisov motorových vozidiel. Pán Lehtinen na tomto stretnutí vyhlásil, že zdvíhacie plošiny typu G 35 spoločnosti AGM sú nebezpečné a nezlučiteľné so smernicou a že sa musia stiahnuť z trhu. Z listu konfederácie zaslaného ministerstvu 29. januára 2001 však vyplýva, že konfederácia bola o stave konania informovaná a že vedela o odchylnom názore ministerstva.

odchylné názory v rámci ministerstva ani na stav kontroly trhu.

34. Dňa 17. januára 2001 odvysielala fínska verejná televízia TV 1 v celoštátnom televíznom spravodajstve o 20.30 hod. reportáž o zdvíhacích plošinách spoločnosti AGM. Reportáž obsahovala rozhovor s pánom Lehtinenom, ktorý bol natočený v jeho kancelárii na ministerstve so súhlasom ministerského poradcu, ktorý bol jeho priamym nadriadeným. V ňom vyhlásil, že tieto prístroje môžu podľa jeho názoru predstavovať priame riziko pre pracovníkov, ktorí pracujú pod bremenom. Moderátor televízneho spravodajstva upresnil, že pre orgány ide doposiaľ o najzávažnejší prípad, a že prístroje musia podľa týchto orgánov uniesť nominálnu záťaž aj v prípadoch, ak je na nich vozidlo umiestnené v zlom smere. Rovnako vyhlásil, že podľa fínskych orgánov kontroly bezpečnosti pri práci prístroj, ktorý bol schválený v Taliansku, nezodpovedá európskym normám. Pán Lehtinen vo svojom druhom vstupe dodal, že príslušný certifikačný orgán, na ktorý sa výrobca obrátil, tieto ustanovenia nesprávne vyložil. Nepoukázalo sa na

35. Dňa 8. februára 2001 zaslal riaditeľ odboru bezpečnosti pri práci konfederácii priemyslu a zamestnancov fax. V ňom vyhlásil, že nechce narušiť fungovanie vnútorného trhu tým, že zakáže predaj zdvíhacích plošín v situácii, keď neboli proti tomu predaju predložené okrem samotných tvrdení žiadne dôkazy. Dôrazne konfederáciu veľkoobchodu varoval pred nepriaznivými následkami, ktoré by trh utrpel, ak by sa naďalej riadil postojmi pána Lehtinena.

36. Dňa 12. februára 2001 vypracoval pán Lehtinen svoju tretiu správu. V nej sa po prvýkrát zmienil aj o modeloch G 28 a G 32, na ktoré sa overenie zhody nevzťahovalo, a znovu potvrdil svoj názor o obmedzeniach, pokiaľ ide o nájazdový smer vozidla.⁵ Osobitne zdôraznil, že nosné konzoly zdvíhacej plošiny sú poddimenzované v dôsledku nesprávneho výkladu normy a že „závažné nedostatky pri projektovaní zdvíhacích plošín by mohli viesť k úrazu, ak by v prípade neúmyselného preťaženia nosných konzol

5 — Pozri bod 31 týchto návrhov.

došlo k strate pevnosti a stability konštrukcie“. Túto správu zaslal fínskej konfederácii metalurgov.

37. Dňa 16. februára 2001 odvolal riaditeľ odboru pána Lehtinena z ďalšej práce na tomto prípade z dôvodu, že v prebiehajúcej veci verejne vyjadril názor, ktorý sa líšil od oficiálneho stanoviska ministerstva, a konal tak v rozpore s inštrukciami a komunikačnou politikou ministerstva. Podľa neskoršej správy vypracovanej 20. marca 2001 odborom bezpečnosti pri práci bol spis pánovi Lehtinenovi odobratý z dôvodu, že bolo opodstatnené sa domnievať, že konal v rozpore so zásadou správneho úradného postupu a spôsobom, ktorý spôsobil ujmu hospodárskym záujmom spoločnosti AGM.

38. Dňa 17. februára 2001 sa v regionálnych novinách s vysokým nákladom *Aamulehti* objavil článok s názvom: „Znalec prezradil krehkosť istých vozidlových zdvíhacích plošín“. Z článku výslovne vyplývalo, že dotknutými výrobkami boli zdvíhacie plošiny vyrábané AGM a bol napísaný na základe rozhovorov s pánom Lehtinenom a riaditeľom odboru bezpečnosti pri práci ministerstva. Článok uvádza, že podľa pána Lehtinena, hlavného inžiniera odboru bezpečnosti pri práci na ministerstve, „sa predávali extrémne nebezpečné vozidlové zdvíhacie plošiny“. Cituje pána Lehtinena, podľa ktorého tieto prístroje jednoznačne vykazujú

tri alebo štyri závažné nedostatky. V článku je však rovnako upresnené, že riaditeľ odboru bezpečnosti pri práci považuje výroky pána Lehtinena za jeho osobné názory. Podľa jeho informácií sa ministerstvo týmto prístrojom zaoberalo a zistilo, že spĺňa všetky požiadavky smernice. Tento prístroj podľa ministerstva nevykazuje žiadne nedostatky, a dôkaz, že by to tak bolo, nebol predložený.

39. Dňa 9. februára 2001 zaslal pán Lehtinen svoju správu z toho istého dňa vypracovanú v angličtine a bez súhlasu svojho nadriadeného švédskym orgánom bezpečnosti pri práci. Jeho správa tam bola vykladaná ako vyjadrenie stanoviska ministerstva a viedla k žiadosti o vysvetlenie, ktorá bola adresovaná talianskym orgánom. Pán Lehtinen okrem toho rozoslal túto správu európskym znalcom.

40. Dňa 22. februára 2001 poslala konfederácia metalurgov svojim špecializovaným sekciám sektorov automobilovej opravy a opravy strojových zariadení, ako aj osobám zodpovedným za bezpečnosť v podnikoch dokument. V ňom uviedla, že vozidlové zdvíhacie plošiny vyrábané AGM G 28, G 32 a G 35 sú nepochybne nebezpečné, a že by sa adresáti mali vecou bezodkladne zaoberať. Konfederácia pripojila k tomuto dokumentu správu pána Lehtinena

z 12. februára 2001, ktorú pán Lehtinen predložil konfederácii.⁶

41. Dňa 13. júna 2001 sa v regionálnych novinách s vysokým nákladom *Etälä-Saima* objavil článok nazvaný: „Konfederácia metalurgov požaduje zákaz používania nebezpečných vozidlových zdvíhacích plošín“ s podtitulkom: „Každý deň je 150 montérov vystavených nebezpečenstvu“. V tomto článku bolo uvedené, že bezpečnosť používania zdvíhacích plošín spoločnosti AGM vykazuje podľa zistení odboru bezpečnosti pri práci ministerstva závažné nedostatky. Hlavný inžinier, ktorý sa špecializuje na tento typ prístroja, už v primeranom čase navrhol obmedzenia používania zdvíhacích plošín AGM talianskej výroby a zákaz predaja nových prístrojov. V článku bolo však rovnako upresnené, že riaditeľ odboru bezpečnosti pri práci zastával opačný názor, pričom uviedol, že nemá dostatok dôkazov a že vec je stále predmetom skúmania.

Rozhodnutia a opatrenia ministerstva

42. Dňa 14. júna 2001 vydal odbor bezpečnosti pri práci ministerstva rozhodnutie v tejto veci. V tomto rozhodnutí predovšetkým konštatoval, že zo spisu nevyplývajú skutočnosti, ktoré by ministerstvo viedli

k tomu, aby voči výrobcovi alebo dovozcovi zdvíhacích plošín prijalo opatrenia na kontrolu trhu, pretože pokiaľ ide o nové prístroje, výrobca odstránil zistené nedostatky a dovozca postupoval rovnako v prípade prístrojov, ktoré sú už v prevádzke.

43. Dňa 1. októbra 2001 adresovalo ministerstvo pánovi Lehtinenovi písomné upozornenie z dôvodu, že v spravodajskej relácii a v dokumente adresovanom miestnemu odboru bezpečnosti pri práci rozširoval klamlivý obraz stanoviska ministerstva a konal v rozpore s jeho komunikačnou politikou. Komisia pre odvolania zo strany úradníkov potvrdila toto rozhodnutie z dôvodu, že pán Lehtinen nielenže nerešpektoval inštrukcie svojho nadriadeného, ale aj po tom, čo mu bol spis 16. februára 2001 odobratý, sa vecou naďalej zaoberal. Komisia pre odvolania zo strany úradníkov sa naopak domnievala, že televízny rozhovor zo 17. januára 2001 nebol neprimeraný do takej miery, aby odôvodnil písomné upozornenie. Korkein hallinto-oikeus potvrdil rozhodnutia komisie pre odvolania zo strany úradníkov.

Konanie vo veci samej

44. AGM podala na Tampereen käräjäoikeus žalobu proti Fínsku a pánovi Lehtinenovi. AGM navrhuje, aby boli žalovaní spoločne

6 — Pozri body 31 a 36 týchto návrhov.

a nerozdielne zaviazaní na náhradu škody, ktorá jej vznikla znížením obratu a poškodzovaním jej dobrého mena vo Fínsku a v ďalších európskych krajinách.

a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

45. AGM v tejto súvislosti tvrdí, že v rokoch 2000 a 2001 dosiahla vo Fínsku podiel na trhu vo výške 10 až 15 %. Jej obrat v dôsledku konania pána Lehtinena a ministerstva, klesol z približne 135 000 eur v roku 2000 na 1 070 eur v roku 2002. Okrem toho, po roku 2001 došlo k výraznému poklesu aj v ďalších európskych krajinách. Samotný pokles zisku možno ohodnotiť na približne 300 000 eur v roku 2001 a približne na 750 000 eur v roku 2002.

46. Táto škoda a všetky ďalšie škody boli spoločnosti AGM spôsobené tým, že pán Lehtinen rozširoval jednostranné, nesprávne a zavádzajúce informácie o zdvíhacích plošinách spoločnosti AGM a že ministerstvo nikdy tieto nesprávne a zavádzajúce informácie neopravilo napríklad uverejnením úradného oznámenia.

„1. Je možné hovoriť o opatrení s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenia v zmysle článku 28 ES alebo o opatrení, ktoré nesmie byť prijímané v zmysle článku 10 druhého odseku ES, ak sa úradník v postavení znalca, ktorý je zamestnancom štátneho orgánu zodpovedného za bezpečnosť pri práci, ale ktorý nemá rozhodovaciu právomoc, vyjadrí v hlavnej spravodajskej relácii verejnej televízie a v denníkoch vychádzajúcich vo veľkom náklade, ako aj pred obchodnými alebo profesijnými organizáciami, a to potom, ako bolo začaté konanie na kontrolu trhu, ale ešte nebolo prijaté rozhodnutie, tak, že jeho vyhlásenia či už priame alebo sprostredkované inými osobami, týkajúce sa nebezpečenstva materiálu uvedeného určitým výrobcom na trh pre zdravie ba dokonca pre život, môžu v súvislosti s dotknutým prístrojom vyvolať negatívny obraz v mysli verejnosti a poškodiť jeho uvádzanie na trh?

IV — Návrh na začatie prejudiciálneho konania a konanie pred Súdny dvorom

47. Uznesením zo 7. novembra 2003 Tampereen käräjäoikeus prerušil konanie

2. Je potrebné smernicu 98/37/ES týkajúcu sa strojových zariadení vykladať tak, že vozidlová zdvíhacia plošina nezodpovedá základným pravidlám bezpečnosti, ktoré táto smernica stanovuje, ak tento prístroj nebol vyrobený v súlade s normou SFS-EN 1493, ak nebolo pri

projektovaní jeho štruktúry zohľadnené umiestnenie vozidla na zdvíhacích tyčiach v oboch smeroch jazdy a ak výpočet rezistencie každej z týchto tyčí nebol uskutočnený pri zohľadnení najnepriaznivejších podmienok na zdvíhanie?

tento zamerať najmä na prípadný nesúlad s vnútroštátnymi pravidlami alebo pravidlami Spoločenstva o bezpečnosti, alebo skôr na okolnosti zverejnenia tohto nesúladu?

3. a) Ak je odpoveď na prvú otázku kladná, je konanie úradníka, ktoré je v nej opísané, neprimerané, berúc do úvahy jeho čestný úmysel ochrany zdravia a života osôb, a teda v rozpore so Zmluvou ES, aj v prípade, že odpoveď na druhú otázku je tiež kladná, ak sa vezme do úvahy povaha tohto konania a najmä skutočnosť, že informovať o prípadných nebezpečenstvách a vyhnúť sa vzniku rizikových situácií bolo možné aj inými spôsobmi ako tými, ktoré sú opísané v prvej otázke, že toto konanie bolo uskutočnené predtým, ako príslušný orgán prijal rozhodnutie vo veci kontroly trhu, a že tým, že jeho konkrétnym predmetom bol špeciálny výrobok, toto konanie mohlo ublížiť jeho uvádzaniu na trh?
- b) Ak posúdenie proporcionality uvedené v tretej otázke písm. a) prináleží vnútroštátnemu súdu, má sa
4. Je možné odôvodniť konanie úradníka uvedené v prvej otázke za okolností uvedených v tretej otázke písm. a) slobodou prejavu garantovanou článkom 10 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, aj keby bolo v rozpore s článkami 28 ES a 30 ES, alebo s článkom 10 ES?
5. a) Ak je konanie úradníka opísané v prvej otázke v rozpore s článkami 28 ES a 30 ES, alebo s článkom 10 ES, bolo porušenie dostatočne zjavné a závažné, aby bol štát v prípade splnenia ostatných podmienok vzniku zodpovednosti povinný v zmysle práva Spoločenstva nahradiť škodu, ktorú toto konanie mohlo spôsobiť podniku, ktorý prístroj uvádzal na trh?

- b) Bolo porušenie uvedené v písmene a) zjavné a závažné aj v prípade, že príslušnému orgánu (alebo príslušnému úradníkovi), ktorý má rozhodovaciu právomoc, nemožno vytýkať žiadnu chybu alebo nedbanlivosť a príslušný orgán (alebo jeho úradník) nikdy neschválil predmetné správanie, ani si nepočínal tak, aby toto správanie malo skutočné účinky?
- c) Môžu z článku 10 ES a najmä z jeho druhého odseku vyplývať za okolností uvedených v prvej otázke pre osobu práva?
- d) Môže okrem zodpovednosti štátu vzniknúť v zmysle práva Spoločenstva a za rovnakých podmienok aj zodpovednosť samotného úradníka z dôvodu jeho konania, ako bolo opísané v prvej otázke, ak je toto konanie v rozpore s právom Spoločenstva?
- e) Je v praxi výrazne sťažené alebo znemožnené získať náhradu škody na základe práva Spoločenstva, ak vnútroštátne právo pripúšťa náhradu inej hospodárskej škody ako škody spôsobenej osobám alebo majetku, len ak táto vyplýva z konania, ktoré môže byť zákonne predmetom trestu alebo z výkonu verejnej moci, alebo ak jestvujú osobitne závažné dôvody na priznanie náhrady tejto škody?
6. a) Vyžaduje právo Spoločenstva v prípade, že je podľa vnútroštátneho práva rozhodnuté o náhrade škody vyplývajúcej z porušenia — vrátane porušenia z nedbanlivosti — pravidiel v oblasti voľného pohybu tovaru, aby táto náhrada predstavovala účinnú a odstrašujúcu sankciu, a je v súlade s pravidlami práva Spoločenstva o zodpovednosti situácia, v ktorej úradník, ktorý sa dopustil porušenia alebo nedbanlivosti v zmysle vnútroštátneho práva, zodpovedá len za primeranú časť škody, ktorá nevyhnutne nezodpovedá celej škode, alebo je dokonca oslobodený od akejkoľvek zodpovednosti, ak sa mu vytýka len mierna nedbanlivosť, alebo v ktorej úradník a štát zodpovedný za chybu alebo nedbanlivosť tohto úradníka môžu mať povinnosť nahradiť inú hospodársku škodu, ako je škoda spôsobená osobám alebo majetku, len ak táto vyplýva z konania, ktoré môže byť zákonne predmetom trestu alebo z výkonu verejnej moci, alebo ak jestvujú osobitne závažné dôvody na priznanie náhrady tejto škody?

dôvody na priznanie náhrady tejto škody?

- b) Ak je niektoré z obmedzení zodpovednosti uvedené v písmene a) nezlučiteľné s právom Spoločenstva, má rozhodnutie o náhrade škody prijaté podľa vnútroštátneho práva vylúčiť uplatnenie tohto obmedzenia v súvislosti s dotknutým úradníkom aj vtedy, ak z toho pre tohto úradníka vyplýva prísnejšia alebo širšia povinnosť náhrady, ako je tá, ktorá vyplýva z vnútroštátneho práva?“

48. V priebehu konania pred Súdnyim dvorom predložili písomné a ústne pripomienky AGM, fínska vláda, pán Lehtinen, Komisia Európskych spoločenstiev a švédská vláda. Holandská vláda predložila písomné pripomienky.

V — Právna analýza

A — O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

49. Pán Lehtinen sa domnieva, že návrh na začatie prejudiciálneho konania Tamperen

kärjäoikeus je neprípustný. Zastáva názor, že konanie pred vnútroštátnym súdom je len vo fáze predbežného konania, v ktorom sa predmet sporu ešte dostatočne neobjasnil. Podľa jeho názoru sa z dôvodu nepreskúmania dôkazov skutkový stav, ktorý vnútroštátny súd opisuje, nepreukázal. Relevancia prejudiciálnych otázok teda nie je istá. Navyše, neexistuje zodpovednosť vnútroštátnych úradníkov, ktorá by bola založená na práve Spoločenstva, takže prejudiciálne otázky položené v tejto súvislosti sú v každom prípade neprípustné.

50. Z článku 234 druhého odseku ES jasne vyplýva, že vnútroštátny súd rozhoduje, v ktorom štádiu konania je podľa jeho názoru potrebné položiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku. Len vnútroštátny súd má bezprostrednú znalosť skutkového stavu veci, a teda vie najlepšie posúdiť, v akom štádiu konania potrebuje rozhodnutie Súdneho dvora o prejudiciálnej otázke.⁷

51. Napokon podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora prislúcha len vnútroštátnemu súdu, aby posúdil potrebu rozhodnutia o prejudiciálnej otázke pre vydanie svojho rozhodnutia a relevantnosť položených otázok.

⁷ — Rozsudky z 10. marca 1981, Irish Creamery Milk Suppliers Association a i., 36/80 a 71/80, Zb. s. 735, body 5, 7 a 8; z 30. marca 2000, JamO, C-236/98, Zb. s. I-2189, bod 30, a z 12. júna 2003, Schmidberger, C-112/00, Zb. s. I-5659, body 39 a 41.

zok. V dôsledku toho, ak sa položené otázky týkajú výkladu práva Spoločenstva, Súdny dvor je v zásade povinný o nich rozhodnúť. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Spoločenstva nemá žiadny vzťah k realite alebo predmetu sporu vo veci samej, ak ide o problém hypotetickej povahy, alebo tiež vtedy, ak Súdny dvor nemá k dispozícii skutkové alebo právne podklady nevyhnutné pre užitočné zodpovedanie otázok, ktoré sú mu položené.⁸

nych úradníkov, vyžaduje výklad hmotného práva Spoločenstva. Musí teda byť súčasťou posúdenia samotného obsahu prejudiciálnych otázok.

54. Návrh na začatie prejudiciálneho konania je teda prípustný.

52. Vnútroštátny súd podrobne opísal skutkový a právny rámec sporu, ktorý prejednáva. Účastníci konania vo svojich pripomienkach v podstate potvrdzujú opísaný skutkový stav. Vnútroštátny súd uvádza dôvody, prečo požaduje výklad ustanovení práva Spoločenstva, prečo má pochybnosti o uplatnení ustanovení a prečo sa domnieva, že ich výklad je nevyhnutný pre jeho rozhodnutie v spore vo veci samej. Účastníci konania sa mohli na základe týchto informácií účinne vyjadriť. Vnútroštátny súd teda mohol za týchto okolností zastávať názor, že jeho otázky sú relevantné.

B — O prejudiciálnych otázkach

55. Keďže odpoveď na druhú prejudiciálnu otázku môže mať vplyv na odpoveď na ostatné otázky, je potrebné najskôr preskúmať túto otázku. Okrem toho, vzhľadom na previazanosť ostatných otázok je potrebné ich zodpovedať spoločne.

53. Otázka, či právo Spoločenstva ukladá alebo umožňuje zodpovednosť vnútroštát-

1. Výklad smernice 98/37 (druhá otázka)

8 — Rozsudky Schmidberger, už citovaný v poznámke pod čiarou 7, body 30 a 35 až 38; z 15. decembra 1995, Bosman, C-415/93, Zb. s. I-4921, bod 59, a z 20. januára 2005, Salgado Alonso, C-306/03, Zb. s. I-705, body 40 až 42.

56. Na účely posúdenia súladu zdvíhacích plošín s právom Spoločenstva žiada vnútroštátny súd Súdny dvor o výklad smernice

o bezpečnosti prevádzky strojových zariadení. V podstate sa vnútroštátny súd pýta, či *smernica* vyžaduje, aby muselo byť možné umiestniť vozidlá na zdvíhacích plošinách v oboch smeroch bez toho, aby tým bola ovplyvnená maximálna povolená záťaž uvádzaná výrobcom.

57. Harmonizovaná *norma EN 1493* vyžaduje výpočet maximálnej záťaže v najnepriaznivejšej konfigurácii. Norma nepovoľuje obmedzenie na určitý smer. Naopak, podľa bodu 5.6.4.2 normy⁹ sa maximálna povolená záťaž takých modelov, o aké ide v tejto veci, musí vypočítať pre vozidlo, ktoré na ne vchádza v najnepriaznivejšom smere, a v dôsledku toho sa musí znížiť v porovnaní s tým, čo by bolo možné v najpriaznivejšom smere.

58. Podľa odôvodnení č. 17 a 20 a článku 5 ods. 2 *smernice*¹⁰ však zhoda strojového zariadenia s harmonizovanou normou zakladá len jednoduchý predpoklad, že je v súlade s bezpečnostnými požiadavkami *smernice*. Norma teda len uľahčuje preukázanie súladu strojového zariadenia so *smernicou*. Dôkaz však možno predložiť aj iným

spôsobom. Ako správne pripomína fínska vláda, samotná *smernica* napríklad v článku 8 ods. 2 písm. b) stanovuje skúšku modelu strojového zariadenia, ktorá môže takýto dôkaz poskytnúť. Dodržanie normy EN 1493 nie je teda predpokladom súladu zdvíhacích plošín so *smernicou*.

59. Pri posúdení súladu s bezpečnostnými požiadavkami *smernice* vychádzal taliansky certifikačný úrad z výrobcových návodov na používanie. Je pravda, že *smernica* iba požaduje, aby strojové zariadenia nepredstavovali žiadne riziko „vtedy, ak sú používané v súlade s ich predpokladaným účelom“, „vtedy, keď sú používané v podmienkach, ktoré stanovil výrobca“, „v podmienkach stanovených výrobcom“ a „... v prevádzkových podmienkach stanovených výrobcom“.¹¹ V dôsledku toho AGM správne uvádza, že posúdenie musí vychádzať z výrobcových návodov na používanie.

60. *Smernica* však v rámci odstraňovania prekážok vnútorného trhu berie do úvahy „sociálne náklady“ na úrazy spôsobené strojovými zariadeniami a zdôrazňuje, že úrazy možno obmedziť samotným bezpečným projektovaním strojových zariadení. Jej cieľom je aproximácia ustanovení v oblasti bezpečnosti bez toho, aby sa znížila úroveň ochrany.

9 — Pozri body 21 a 22 týchto návrhov.

10 — Pozri body 17 a 18 týchto návrhov.

11 — Článok 2 ods. 1, príloha I predbežná poznámka 1 a body 1.1.2 písm. a) a 4.1.2.3 *smernice*; pozri body 6 a 13 a nasl. týchto návrhov.

Zachovanie a zlepšenie úrovne bezpečnosti je jedným z jej hlavných cieľov.¹²

toto nie je úplne možné, musí informovať užívateľov o pretrvávajúcích rizikách.

61. Vzhľadom na tieto ciele majú požiadavky bodu 1.1.2 prílohy I osobitný význam.¹³ Podľa druhej vety predbežnej poznámky 1 prílohy I tieto požiadavky platia pre všetky strojové zariadenia bez ohľadu na pokyny výrobcu. Podľa bodu 1.1.2 písm. a) strojové zariadenia musia byť skonštruované tak, aby boli prispôsobené na svoju funkciu a aby ich bolo možné nastavovať a udržiavať bez toho, aby boli osoby pri vykonávaní týchto operácií v podmienkach stanovených výrobcom vystavené ohrozeniu. Účelom bezpečnostných opatrení musí byť vylúčenie rizík úrazu, a to aj v tých prípadoch, ak vzniknú z predvídateľných neobvyklých situácií. Rovnako podľa písmena c) musia byť strojové zariadenia projektované tak, aby sa zabránilo inému než bežnému použitiu, ktoré by mohlo predstavovať riziko.

62. Písmeno b) stanovuje, že pri výbere najvhodnejších metód musí výrobca najskôr odstrániť alebo zmenšiť riziko v podstate bezpečným projektom a konštrukciou strojových zariadení. Len v prípade rizík, ktoré nemožno takto vylúčiť, sa musia prijať nevyhnutné ochranné opatrenia. Len vtedy, ak ani

63. Je teda potrebné uviesť, že smernica priznáva ochrane zdravia veľký význam a že vyžaduje najvyššiu úroveň ochrany, ktorú reálne možno dosiahnuť, pričom vychádza z technických a ekonomických možností. Riziká sa teda musia vylúčiť už pri konštrukcii strojového zariadenia alebo subsidiárne príslušným ochranným opatrením a až na poslednom mieste sa majú riziká znížiť informovaním užívateľov.

64. Ako uviedla Komisia bez toho, aby to bolo spochybnené, prax ukazuje, že podľa súčasného stavu techniky je možné projektovať zdvíhacie plošiny, ktoré unesú maximálnu záťaž nezávisle od smeru umiestnenia vozidla a výsledného rozloženia zaťaženia. Osobitne sa možno domnievať, že v prípade takých zdvíhacích plošín, o aké ide v prejednávanej veci, môžu byť nosné konzoly dimenzované tak, že môžu uniesť uvádzanú maximálnu hmotnosť v akejkoľvek situácii zaťaženia. Ako sa zdá, nebránia tomu ani technické, ani neprekonateľné finančné prekážky.

65. Subsidiárne by mohlo bezpečnosť zabezpečiť aj ochranné opatrenie, napríklad auto-

12 — Pozri odôvodnenia č. 4, 7 a 10 smernice.

13 — Pozri bod 14 týchto návrhov.

matický výstražný mechanizmus, ktorý by v prípade prekročenia medzi zaťaženia zabránil možným rizikám výstražnými signálmi a blokováním zdvíhacieho mechanizmu. Toto opatrenie by mohlo poskytnúť prakticky rovnakú bezpečnosť ako pôvodné riešenie a mohlo by sa ukázať ako hospodárnejšie.

v akomkoľvek smere až do ich maximálnej povolenej záťaže alebo je prinajmenšom účinnými ochrannými opatreniami zabezpečené, že akékoľvek nesprávne zaťaženie alebo preťaženie je vylúčené.

66. Treťou možnosťou by boli návody na používanie, ktoré by obmedzovali nesprávne používanie a z toho vyplývajúce riziká. Toto riešenie — na rozdiel od dvoch predchádzajúcich možností — nevylučuje chyby pri obsluhu, a to ani v prípade, ak sa pokyny zdajú byť jasné, a teda neponúka porovnateľnú úroveň ochrany. Subjekty oprávnené na koordináciu certifikačných orgánov teda správne poskytnú výkladové odporúčanie, podľa ktorého nie sú pokyny týkajúce sa smerov umiestnenia vozidla a používania záťažových tabuliek zlučiteľné s bezpečnostnými požiadavkami smernice.

2. Prekážky voľného pohybu tovaru; porušenie lojality Spoločenstva (prvá, tretia a štvrtá otázka)

68. Svojou prvou, treťou a štvrtou prejudiciálnou otázkou chce vnútroštátny súd v podstate zistiť, či za okolností, o aké ide v prejednávanej veci, sa majú výroky, ako sú verejné výroky pána Lehtinena, považovať za konanie, ktoré možno pripísať štátu a ktoré predstavuje prekážku voľného pohybu tovaru [b]) alebo porušenie lojality Spoločenstva [c]), a do akej miery možno takéto konanie prípadne odôvodniť slobodou názoru alebo cieľom ochrany zdravia pri zohľadnení zásady proporcionality [d]). Najskôr je však potrebné preskúmať kritérium posúdenia [a]).

Predbežný záver

67. Smernica sa musí vykladať v tom zmysle, že také zdvíhacie plošiny, o aké ide v predmetnej veci, zodpovedajú bezpečnostným požiadavkám smernice len vtedy, ak môžu uniesť vozidlá umiestnené

a) O kritériu posúdenia: smernica a nie článok 28 ES

69. Vnútroštátny súd sa v prvom rade pýta, či je konanie pána Lehtinena a ministerstva

zlučiteľné s článkom 28 ES. Článok 28 ES však nemožno použiť ako kritérium posúdenia, pokiaľ je predmetná oblasť úplne harmonizovaná sekundárnym právom. Z tohto dôvodu sa akékoľvek vnútroštátne opatrenie, ak sa týka určitej oblasti, ktorá je úplne harmonizovaná na úrovni Spoločenstva, musí posúdiť vzhľadom na ustanovenia tohto harmonizačného opatrenia, a nie vzhľadom na základné slobody. Je teda potrebné posúdiť či je otázka predmetom úplnej harmonizácie a to najmä podľa cieľov a obsahu harmonizačného opatrenia.¹⁴

70. Z článku 1 v spojení s prílohou IV časťou A bodom 15 smernice teda vyplýva, že vozidlové zdvíhacie plošiny spadajú do pôsobnosti smernice. Smernica v článku 3 a v prílohe I stanovuje množstvo špecifických bezpečnostných požiadaviek pre strojové zariadenia. Článok 8 stanovuje presné a podrobné pravidlá na kontrolu týchto požiadaviek a článok 10 stanovuje označenie CE, ktoré je udelené v prípade zhody. Článok 2 ods. 1 a článok 3 zakazujú uvádzať na trh strojové zariadenia, ktoré týmto požiadavkám nezodpovedajú. Článok 4 ods. 1 smernice zakazuje členským štátom, aby bránili uvádzaniu strojových zariadení, ktoré sú v súlade so smernicou, na trh. Tieto

zákazy odrážajú cieľ smernice, ktorý rovnako vyplýva z odôvodnení č. 6 a 7: harmonizovať vnútroštátne bezpečnostné normy a konania na účely odstránenia prekážok voľnému obchodu so strojovými zariadeniami. Článok 2 ods. 2 to potvrdzuje, lebo stanovuje, že členské štáty nie sú oprávnené stanoviť dodatočné bezpečnostné normy týkajúce sa strojových zariadení. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia podľa článku 7 len v prípade, ak sa riziká objavia neskôr.

71. Bezpečnostné pravidlá na uvádzanie strojových zariadení na trh, ktoré majú vplyv na voľný pohyb tovaru, sú teda úplne harmonizované.¹⁵ Smernica je teda, ako pán Lehtinen správne uviedol na pojednávaní, jediným kritériom posúdenia. Nie je potrebné sa odvolávať, a to ani podporne, na článok 28 ES.

b) Porušenie článku 4 ods. 1 smernice (prvá otázka)

14 — Rozsudky z 12. októbra 1993, Vanacker a Lesage, C-37/92, Zb. s. I-4947, bod 9; z 13. decembra 2001, DaimlerChrysler, C-324/99, Zb. s. I-9897, body 32 a 42; z 11. decembra 2003, Deutscher Apothekerverband, C-322/01, Zb. s. I-14887, bod 64, a zo 14. decembra 2004, Radlberger Getränkegesellschaft a Spitz, C-309/02, Zb. s. I-11761, bod 53.

15 — Pozri podobnú analýzu týkajúcu sa smerníc Rady 81/851 a 81/852/EHS súvisiacich s testovaním veterinárnych liekov v rozsudku z 2. apríla 1998, Norbrook Laboratories, C-127/95, Zb. s. I-1531, body 33 až 35.

72. Vnútroštátny súd sa nepochybne Súdneho dvora pýta, či za okolností prejednávanej veci existuje konanie štátu, ktoré obmedzuje voľný pohyb tovaru, stanovený v článku 28 ES. Aby sa však vnútroštátnemu súdu poskytla užitočná odpoveď,¹⁶ je podľa práve vykonaných zistení potrebné preskúmať, či ide o porušenie smernice.¹⁷ V tomto prípade sa posúdi, či vyhlásenia, ako sú vyhlásenia pána Lehtinena a ministerstva, sú v rozpore s článkom 4 ods. 1 smernice.

73. K porušeniu článku 4 ods. 1 smernice dôjde, ak členský štát prijme opatrenie, ktoré obmedzuje alebo bráni uvádzaniu na trh strojového zariadenia, ktoré je v súlade s touto smernicou.

i) Súlad zdvíhacích plošín so smernicou

74. Zákaz obmedzení, ktorý je stanovený v článku 4 ods. 1 sa uplatňuje len vtedy, ak je strojové zariadenie v súlade s ustanoveniami

smernice. Podľa údajov, ktoré sú k dispozícii, je však potrebné zastávať názor, že zdvíhacia plošina, akú vyrába AGM, objektívne nevyhovuje vyššie uvedeným bezpečnostným požiadavkám.

75. V prejednávanej veci nepochybne platí predpoklad zhody stanovený v článku 5 ods. 1 smernice. Zdvíhacia plošina bola totiž certifikovaná ako zhodná so smernicou a bola vybavená označením CE o zhode podľa článku 10 smernice. To však neznamená, že členské štáty nemôžu prijať opatrenia v prípade, ak sa objavia riziká. Členský štát je naopak podľa článku 7 ods. 1 prvého pododseku smernice povinný prijať všetky primerané opatrenia na stiahnutie strojového zariadenia z trhu, ak zistí, že toto zariadenie, ktoré je používané v súlade so svojim predpokladaným účelom, môže ohroziť bezpečnosť osôb alebo majetku. Podľa druhého pododseku toho istého článku je členský štát povinný okamžite informovať Komisiu o každom takomto opatrení a uviesť dôvody svojho rozhodnutia. V dôsledku toho zistenie rizika vyvracia predpoklad zhody stanovený podľa článku 5 ods. 1 smernice.

76. Podľa údajov vnútroštátného súdu však príslušné ministerstvo ani nevykonalo takéto zistenie, ani neprijalo opatrenia na stiahnutie zdvíhacích plošín z trhu; rovnako nebolo Komisii doručené odôvodnené oznámenie podľa článku 7 ods. 1 druhého pododseku

16 — Rozsudok z 12. októbra 2004, Wolff & Müller, C-60/03, Zb. s. I-9553, bod 24.

17 — Analýza s ohľadom na článok 28 ES by nakoniec viedla k tomu istému záveru.

smernice. Okolnosti tejto veci teda nasvedčujú tomu, že predpoklad zhody zdvíhacej plošiny s pravidlami smernice ešte v čase skutkových okolností prejednávanej veci existoval a že zákaz obmedzení stanovený v článku 4 ods. 1 smernice naďalej platil pre model zdvíhacej plošiny vyrábanej spoločnosťou AGM.

dvor po prvé (samozrejme) pripustil pripísateľnosť konania za normálnych okolností, keď úradníci konajú podľa pokynov svojich nadriadených alebo v súlade s ich vnútroštátnymi zákonmi. Po druhé pripísal členským štátom konanie jednotlivcov konajúcich pod vedením alebo podľa pokynov orgánov členského štátu.¹⁸ Nakoniec, po tretie, Súdny dvor určitým spôsobom pripísal členskému štátu konanie jednotlivcov, ktorí nekonali pod vedením štátu, pokiaľ mal členský štát pozitívnu povinnosť tomuto súkromnoprávnemu konaniu zabrániť.¹⁹

ii) O existencii konania členského štátu

77. Vnútroštátny súd považuje za možné, že vyhlásenia pána Lehtinena, v ktorých označil zdvíhaciu plošinu za nezlučiteľnú s normami a nebezpečnú, predstavujú obmedzenie zo strany štátu pri jej uvádzaní na trh. Je teda potrebné preskúmať, či verejné varovania úradníka pred určitým výrobkom možno považovať za konanie členského štátu. Inými slovami, možno členskému štátu pripísať vyhlásenia, aké vykonal pán Lehtinen?

79. S výnimkou AGM všetci účastníci konania zastávajú názor, že konanie pána Lehtinena sa musí považovať za konanie súkromnej osoby. Dôvodom pre tento názor je to, že pán Lehtinen nedisponuje rozhodovacou právomocou a že vo verejných vyhláseniach ministerstva pán Lehtinen nezastával oficiálny postoj ministerstva. V dôsledku toho zastávajú názor, že len konania riaditeľa odboru bezpečnosti pri práci predstavujú konanie štátu. Zodpovednosť fínskeho štátu teda prichádza do úvahy len vtedy, ak riaditeľ odboru z dôvodu, že nekonal voči pánovi

78. Najskôr je potrebné uviesť, že Súdny dvor ešte nikdy nerozhodoval o takom prípade, o aký ide v prejednávanej veci. Súdny

18 — Rozsudky z 24. novembra 1982, Komisia/Írsko, nazývaný „Buy Irish“, 249/81, Zb. s. 4005, body 27 a 28; z 18. februára 1986, Bulk Oil, 174/84, Zb. s. 559, bod 9; z 12. decembra 1990, Hennen Olie, C-302/88, Zb. s. I-4625, body 15 a 16, a z 5. novembra 2002, Komisia/Nemecko, nazývaný „Markenqualität aus deutschen Landen“, C-325/00, Zb. s. I-9977, body 17 až 20.

19 — Rozsudky z 9. decembra 1997, Komisia/Francúzsko, C-265/95, Zb. s. I-6959, body 28 až 32, a Schmidberger, už citovaný v poznámke pod čiarou 7, body 58 a 59.

Lehtinenovi, si nespĺnil povinnosti prislúchajúce štátu, ktoré sa týkajú ochrany v zmysle rozsudku Komisia/Francúzsko²⁰ a nariadenia (ES) č. 2676/98²¹. Tieto kritériá sa však uplatnia len vtedy, ak je štát povinný reagovať na konanie jednotlivcov, avšak nie v prípade, ak sám konal, napríklad prostredníctvom svojich úradníkov.²² V dôsledku toho je potrebné po prvé určiť, či pán Lehtinen konal za štát alebo ako súkromná osoba.

80. V tejto súvislosti je potrebné sa domnievať, že — na rozdiel od zákazov výrobkov — samotné (štátne) varovania pred výrobkami nemajú samy osebe nijaký obmedzujúci účinok na trh. Sú to reakcie dotknutých subjektov na tieto varovania, ktoré môžu následne spôsobiť takéto účinky. Pripísateľnosť stanovísk, ktoré zaujal úradník, orgánu, teda závisí predovšetkým na tom, ako tieto vyhlásenia vnímajú dotknuté subjekty.²³ Ak totiž okolnosti vedú subjekty k názoru, že vyhlásenia úradníka predstavujú štátne varovanie pred výrobkami, potom tieto vyhlásenia ovplyvňujú ich správanie s rovnakou štátnou autoritou akoby to bolo v prípade, ak by toto varovanie vykonal samotný štát.

Takéto vyhlásenia môžu teda mať úplne rovnaký účinok, aký má úradný zákaz.

81. Ako uvádza vnútroštátny súd, v prejednávanej veci tiež prevláda dojem, že pokles predajného obratu takmer na nulu je spôsobený vyhláseniami pána Lehtinena. Pri takomto poklese sa účinok týchto vyhlásení rovná účinku zákazu predaja. Z judikatúry Súdneho dvora o zodpovednosti úradníkov podľa práva Spoločenstva navyše vyplýva, že vedľa formálnych správnych aktov môžu viesť k vzniku zodpovednosti Spoločenstva tiež také konkrétne akty,²⁴ ako sú verejné vyhlásenia²⁵ alebo zverejnenia služobných informácií.²⁶ Vzťah medzi vyhláseniami a úradnou činnosťou, ktorý sa rovnako vyžaduje, existuje za okolností, o aké ide v prejednávanej veci.

82. Členským štátom prislúcha, aby zabezpečili, že ich úradníci nebudú na základe svojej funkcie vyjadrovať názory, ktoré sú v rozpore s oficiálnym štátnym postojom. Ak

20 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 19.

21 — Nariadenie Rady zo 7. decembra 1998 o fungovaní vnútorného trhu vo vzťahu k voľnému pohybu tovaru medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 337, s. 8; Mím. vyd. 01/003, s. 35).

22 — Pozri bod 78 týchto návrhov.

23 — V tejto súvislosti pozri obavy Komisie vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok z 13. decembra 2001, Komisia/Cwik (C-340/00 P, Zb. s. I-10269, body 4, 25 a 26).

24 — Rozsudky zo 7. októbra 1982, Berti/Komisia, 131/81, Zb. s. 3493, body 21, 22 a 24, a z 27. marca 1990, Grifoni/ESAE, 308/87, Zb. s. I-1203, body 12 až 17.

25 — Rozsudky zo 4. februára 1975, Compagnie Continentale France/Rada, 169/73, Zb. s. 117, body 18 až 21, a z 9. novembra 1989, Briantex a Di Domenico/Komisia, 353/88, Zb. s. 3623, body 2 a 8; výsledkom však nebolo rozhodnutie o zodpovednosti.

26 — Rozsudky zo 7. novembra 1985, Adams/Komisia, 145/83, Zb. s. 3539, body 35, 37, 42, 44 a 53, a z 5. októbra 1988, Hamill/Komisia, 180/87, Zb. s. 6141, body 10 až 13.

však vznikne dojem úradnej moci, toto zdanie sa musí okamžite rozptýliť primeranou informáciou. V opačnom prípade sa toto konanie pripíše štátu, s výnimkou prípadu, že úradník koná zjavne mimo svojej právomoci.

v ktorých sa mu konanie pripisuje, sú v medzinárodnom práve a v práve Spoločenstva podobné: konanie orgánu,³⁰ konanie na základe príkazu,³¹ a štátne tolerovanie alebo nečinnosť, ktorá predstavuje porušenie povinnosti.³²

83. Na rozdiel od názoru holandskej a švédskej vlády sa členský štát nemôže zbaviť pripísania konania tým, že poukáže na vnútorné rozdelenie právomocí (v rámci ministerstva).²⁷ V prípade účinkov verejných vyhlásení je totiž rozhodujúce len vnímanie adresátov.

85. V súlade s týmito zásadami zastávala samotná Európska komisia pre ľudské práva, ako aj Európsky súd pre ľudské práva názor, že úradníci na všetkých úrovniach, vrátane tej najnižšej, sa môžu dopustiť porušenia

84. To je v súlade s medzinárodným právom verejným, na ktoré sa Súdny dvor odvolal.²⁸ V medzinárodnom práve sa konanie pripíše štátu, len pokiaľ sa z právneho hľadiska zdá, že ide o výkon štátnej moci.²⁹ Ďalšie prípady,

27 — Pozri v súvislosti s právom Spoločenstva týkajúceho sa zodpovednosti rozsudky z 5. marca 1996, *Brasserie du pêcheur a Factortame*, C-46/93 a C-48/93, Zb. s. I-1029, bod 58, a zo 4. júla 2000, *Haim*, C-424/97, Zb. s. I-5123, bod 44.

28 — Rozsudok *Brasserie du pêcheur a Factortame*, už citovaný v poznámke pod čiarou 27, bod 34.

29 — Pozri článok 7 („Prekročenie právomoci alebo konanie v rozpore s pokynmi“) návrhu Komisie pre medzinárodné právo o zodpovednosti štátu za medzinárodné protiprávne konanie:

„Konanie štátneho orgánu, alebo osoby alebo subjektu, ktorý je oprávnený k výkonu právomocí orgánu verejnej moci, sa podľa medzinárodného práva považuje za konanie štátu, ak tento orgán, táto osoba alebo tento subjekt koná v tomto postavení, aj keď prekročí svoju právomoc alebo koná v rozpore s jeho pokynmi.“

ako aj súvisiaci komentár (oba sú vo viacerých jazykových verziách k dispozícii na http://www.un.org/ilc/texts/State_responsibility/responsibilityfra.htm, s. 95 a 96, bod 13, a s. 104 a nasl., s odkazmi).

30 — Pozri bod 78 týchto návrhov v súvislosti s medzinárodným právom, článok 4 („Konanie štátnych orgánov“) už citovaného návrhu Komisie pre medzinárodné právo (poznámka pod čiarou 29):

„1. Konanie akéhokoľvek štátneho orgánu sa podľa medzinárodného práva považuje za konanie štátu, ak tento orgán vykonáva legislatívne, výkonné, súdne alebo iné funkcie, a to bez ohľadu na jeho postavenie v organizácii štátu a bez ohľadu na jeho povahu, ako ústredného vládneho orgánu alebo územného samosprávneho celku štátu.“

2. Orgán zahŕňa akúkoľvek osobu alebo subjekt, ktorý má takéto postavenie podľa vnútroštátneho práva štátu.“ ako aj súvisiaci komentár (s. 87 a nasl.), ktorý predstavuje zhrnutie stavu medzinárodného práva (oba sú vo viacerých jazykových verziách k dispozícii na http://www.un.org/law/ilc/texts/State_responsibility/responsibilityfra.htm), a poradné stanovisko Medzinárodného súdneho dvora z 29. apríla 1999 o spore týkajúcom sa súdnej imunity osobitného spravodajcu Komisie pre ľudské práva (*Zb. MSD* 1999, s. 62, 63, bod 62, k dispozícii na <http://www.icj-cij.org>, pod „Rozhodnutia“).

31 — Pozri bod 78 týchto návrhov a v súvislosti s medzinárodným právom článok 8 („Konanie, ktoré je riadené alebo kontrolované štátom“) už citovaného návrhu Komisie pre medzinárodné právo (poznámka pod čiarou 29):

„Konanie osoby alebo skupiny osôb sa podľa medzinárodného práva považuje za konanie štátu, ak takéto konanie tejto osoby alebo skupiny osôb v skutočnosti vychádza z pokynov alebo usmernení štátu alebo je pod jeho kontrolou.“

ako aj už citovaný súvisiaci komentár (poznámka pod čiarou 29), s. 109 a nasl., a rozsudok Medzinárodného súdneho dvora z 24. mája 1980 vo veci diplomatického a konzulárneho personálu Spojených štátov v Teheráne (*Zb. MSD* 1980, s. 3 a 4, bod 58, rovnako dostupný na <http://www.icj-cij.org>, pod „Rozhodnutia“).

32 — Pozri bod 78 týchto návrhov a v súvislosti s medzinárodným právom už citovaný komentár (poznámka pod čiarou 29), s. 70 a 81; už citovaný rozsudok Medzinárodného súdneho dvora vo veci rukojemníkov v Teheráne, body 61 až 67, a rozsudok Medzinárodného súdneho dvora z 9. apríla 1949 vo veci prielivu Korfu (*Zb. MSD* 1949, s. 4, 22 a 23, rovnako je k dispozícii na <http://www.icj-cij.org>, pod „Rozhodnutia“).

Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. To platí tiež v prípade, ak úradníci konajú bez splnomocnenia, a dokonca aj vtedy, ak konajú nad rámec udelených pokynov alebo v rozpore s nimi.³³

štátu, spočíva v otázke, či adresáti týchto výrokov mohli v danom kontexte predpokladať, že ide o stanovisko štátu, ktoré príslušný úradník zastáva na základe svojej funkcie, alebo ide o vyjadrenie osobného názoru. Vnútroštátny súd musí pri rozhodovaní o tejto otázke zohľadniť všetky okolnosti.

86. V každom jednotlivom prípade prináleží uplatňovanie ustanovení práva Spoločenstva nepochybne vnútroštátnym súdom.³⁴ Súdny dvor však môže na základe okolností danej veci, poskytnúť určité objasnenia a pokyny.³⁵

88. Určité okolnosti veci samej, ktoré adresátov upozorňujú na to, že výroky pána Lehtinena predstavovali len jeho osobný názor, hovoria v neprospech toho, aby sa jeho postoje pripísali fínskemu štátu.

87. Ako bolo uvedené,³⁶ rozhodujúci prvok určenia, či výroky úradníka možno pripísať

89. Napríklad list konfederácie technického obchodu, ktorý bol zaslaný ministerstvu 29. januára 2001 v súvislosti s výrokmi pána Lehtinena z 9. januára 2001 v rámci stretnutia konfederácie technického obchodu, poukazuje na to, že účastníkom stretnutia bolo zrejme, že názor pána Lehtinena nebol názorom ministerstva.³⁷

33 — Pozri správu Európskej komisie pre ľudské práva z 25. januára 1976 vo veci č. 5310/71 (Írsko proti Spojenému kráľovstvu, Ročenka, zv. 19, s. 758):

„... existujúce povinnosti [štátu] môže rovnako porušiť osoba vykonávajúca úradnú funkciu, ktorá jej bola zverená, bez ohľadu na úroveň tejto funkcie, ktorá môže byť aj najnižšia, bez výslovného splnomocnenia, alebo dokonca aj nad rámec alebo v rozpore s pokynmi [neoficiálny preklad].“ Európsky súd pre ľudské práva nasledoval vo veci Európsku komisu pre ľudské práva (pozri Európsky súd pre ľudské práva, rozsudok Írsko v. Spojené kráľovstvo z 18. januára 1978, séria A, č. 25, § 159) a výslovne v roku 1999 potvrdil vtedajšie postavenie Európskej komisie pre ľudské práva (pozri rozsudok ESLP Wille v. Lichtenštajnsko z 28. októbra 1999, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-VII, § 46).

34 — Rozsudky Haim, už citovaný v poznámke pod čiarou 27, bod 44, a Brasserie du pêcheur a Factortame, už citovaný v poznámke pod čiarou 27, bod 58.

35 — Rozsudky z 26. marca 1996, British Telecommunications, C-392/93, Zb. s. I-1631, bod 41 a nasl.; zo 17. októbra 1996, Denkavit a i., C-283/94, C-291/94 a C-292/94, Zb. s. I-5063, bod 49 a nasl.; z 18. januára 2001, Stockholm Lindöpark, C-150/99, Zb. s. I-493, bod 38, a z 30. septembra 2003, Köbler, C-224/01, Zb. s. I-10239, bod 101 a nasl.

36 — Pozri osobitne body 80 a 82 týchto návrhov.

37 — Pozri bod 33 týchto návrhov.

a 13. júna 2001. Podľa poskytnutých informácií totiž opísali odlišné názory pána Lehtinena a riaditeľa odboru bezpečnosti pri práci a rovnako v nich bolo uvedené, že riaditeľ odboru bezpečnosti pri práci bol nadriadeným pána Lehtinena s rozhodovacou právomocou.³⁸

91. Ďalšie okolnosti veci samej, podľa ktorých sa adresáti výrokov mohli domnievať, že pán Lehtinen vyjadruje ako príslušný úradník oficiálne stanovisko svojho úradu, naopak hovoria v prospech toho, aby sa jeho konanie pripísalo fínskemu štátu.

92. Napríklad informácie, ktoré poskytol vnútroštátny súd v súvislosti s televíznym vysielaním zo 17. januára 2001, naznačujú, že diváci mohli nadobudnúť dojem, že pán Lehtinen zastupuje ako príslušný úradník názor ministerstva. Názor pána Lehtinena bol totiž vo vysielaní prezentovaný ako názor fínskych orgánov a v rozhovore, ktorý bol natočený v jeho kancelárii s povolením jeho priameho nadriadeného, ktorým bol ministerský poradca, vystupoval ako zástupca ministerstva.³⁹

93. Rozbor, ktorý vykonal vnútroštátny súd, rovnako poukazuje na to, že konfederácia metalurgov, ako aj osoby zodpovedné za bezpečnosť práce v podnikoch (teda cieľová skupina zákazníkov nakupujúcich vozidlové zdvíhacie plošiny) mohli mať dojem, že názor pána Lehtinena bol názorom príslušného ministerstva. Týmto cieľovým skupinám bola totiž doručená správa pána Lehtinena z 12. februára 2001 s hlavičkou „Ministerstvo zdravotníctva a sociálnych vecí“, „Odbor bezpečnosti pri práci“ a „Hlavný inžinier Tarmo Lehtinen“⁴⁰.

94. Okrem toho podľa vyjadrenia vnútroštátneho súdu považoval švédsky odbor bezpečnosti pri práci správu pána Lehtinena z 19. februára 2001 v anglickom jazyku za stanovisko ministerstva.⁴¹ Aj medzi európskymi znalcami vznikol podľa týchto údajov dojem, že správa vyjadruje názor ministerstva.⁴²

95. Vnútroštátny súd okrem toho ďalej uvádza, pokiaľ ide o výroky pána Lehtinena, že pán Lehtinen vždy vystupoval ako úradník ministerstva a nikdy neoznačil, že jeho názor bol jeho osobným názorom. Podľa údajov vnútroštátneho súdu sa pán Lehtinen verejnosti nejavil ako zjavne nepríslušný. Pán Lehtinen bol okrem toho, do času, než mu

38 — Pozri body 38 a 41 týchto návrhov.

39 — Pozri bod 34 týchto návrhov.

40 — Pozri bod 36 týchto návrhov.

41 — Pozri bod 39 týchto návrhov.

42 — Pozri bod 43 týchto návrhov.

riaditeľ odboru bezpečnosti pri práci 16. februára 2001 odobral spis, poverený kontrolou trhu.

z 9. januára, 17. februára a 13. júna 2001 predstavujú skôr čisto súkromne konanie pána Lehtinena. Naopak, okolnosti veci samej skôr naznačujú, pokiaľ ide o výroky zo 17. januára a 12. a 19. februára 2001, že jeho konanie možno pripísať fínskemu štátu, a že teda ide o konanie členského štátu.⁴⁴

96. Ak však výroky vyvolajú dojem, že sú vyhlásené s úradnou autoritou, ktorá v skutočnosti neexistuje, členský štát môže zabrániť tomu, aby sa mu tieto výroky pripísali tým, že tento dojem okamžite rozptýli vhodnou informáciou.⁴³

97. Podľa údajov vnútroštátneho súdu však ministerstvo nikdy neinformovalo adresátov výrokov pána Lehtinena zo 17. januára a 12. a 19. februára 2001 o odlišnom názore ministerstva. Nič teda nenasseďuje tomu, že by sa ministerstvo voči týmto výrokom snažilo s primeranou starostlivosťou odstrániť dojem, že pán Lehtinen obhajuje oficiálne stanovisko. Okrem toho oba články v regionálnej tlači nemohli mať nepochybne rovnako široký záber ako televízny rozhovor, ani rovnaký okruh adresátov ako výroky pána Lehtinena.

98. Vo svojom súhrne okolnosti veci samej naznačujú, že výroky pána Lehtinena

99. Vnútroštátny súd však bude musieť na účely vyčerpávajúceho posúdenia otázok pripísateľnosti úplne objasniť celkový súbor skutkových okolností. Fínska vláda a pán Lehtinen totiž až na pojednávaní pred Súdnym dvorom v odpovedi na jeho otázky po prvýkrát uviedli, že v televízii TV 1 bolo neskôr odvysielané stanovisko ministerstva. Okrem toho riaditeľ odboru bezpečnosti pri práci včas poskytol konfederácii metalurgov a švédskej vláde poopravenie v tom zmysle, že pán Lehtinen vyjadril svoj osobný názor. Vnútroštátny súd teda bude musieť určiť, do akej miery boli opatrenia ministerstva včas doručené adresátom výrokov pána Lehtinena a odstránili dojem, že išlo o oficiálne výroky ministerstva.⁴⁵

44 — Nie je teda žiadny priestor pre uplatnenie kritérií, ktoré sú uvedené v rozsudku Komisia/Francúzsko, už citovanom v poznámke pod čiarou 19, a v nariadení č. 2679/98, už citovanom v poznámke pod čiarou 21.

45 — Súdny dvor musí na účely zodpovedania prejudiciálnych otázok naopak vychádzať z takého skutkového stavu, ktorý vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Fínska vláda ani pán Lehtinen totiž po prvé neposkytli presnejšie informácie o intervenciách ministerstiev. Po druhé sú tieto informácie v rozpore s informáciami, ktoré má vnútroštátny súd, a nemožno ich teda len z tohto dôvodu vziať do úvahy.

43 — Pozri osobitne bod 82 týchto návrhov.

iii) O obmedzení alebo bránení uvádzaniu zdvíhacích plošín na trh

2001 možno pripísať fínskemu štátu, je potrebné preskúmať či tieto štátne výroky porušujú článok 4 smernice.

100. Zostáva určiť, či konanie pána Lehtinena obmedzilo alebo bránilo uvádzaniu zdvíhacích plošín na trh.

101. Článok 4 ods. 1 smernice ako ustanovenie, ktoré premieta do sekundárneho práva voľný pohyb tovaru, zakazuje v zmysle formulácie rozsudku Dassonville akékoľvek opatrenie, ktoré môže priamo alebo nepriamo, skutočne alebo potenciálne tvoriť prekážku obchodu so strojovými zariadeniami vnútri Spoločenstva v oblasti pôsobnosti smernice.⁴⁶

103. V rozsudku Buy Irish zastával Súdny dvor názor, že aj reklamná kampaň na vnútroštátne výrobky, ktorá nijako neznižovala konkurenčné výrobky zo zahraničia, mala reštriktívny účinok.⁴⁷ Štátne vyhlásenia, ktoré označujú strojové zariadenia v televíznom spravodajstve, v rozsiahlo rozširovaných správach, ktoré sa javia ako oficiálne stanovisko, a v rozhovoroch poskytnutých tlači, ako nezlučiteľné s normou a nebezpečné, sú tým viac prinajmenšom nepriamo a potenciálne spôsobilé obmedziť uvádzanie strojového zariadenia na trh.

— Obmedzenia spôsobené konaním, ktoré možno pripísať štátu

102. Za predpokladu, že verejné výroky pána Lehtinena zo 17. januára a 12. a 19. februára

104. Okolnosti veci samej teda naznačujú, že výroky pána Lehtinena predstavujú opatrenia štátu, ktoré obmedzujú alebo bránia uvádzaniu na trh strojových zariadení certifikova-

46 — Pozri v súvislosti s touto formuláciou rozsudky z 11. júla 1974, Dassonville, 8/74, Zb. s. 837, bod 5, a z 9. februára 1999, Van der Laan, C-383/97, Zb. s. I-731, bod 18.

47 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 18, body 2, 3 a 25 až 29.

ných ako zhodné so smernicou, a teda porušujú článok 4 ods. 1 smernice.

— úradník poskytoval televízne rozhovory na mieste pracoviska svojho odboru,

105. V dôsledku toho je potrebné na pre-judiciálnu otázku odpovedať takto:

— úradník sa nezmienil o osobnom cha-raktere svojich vyhlásení a nepoukázal na to, že sa líšia od oficiálneho stano-viska príslušného odboru, a

Neautorizované výroky úradníka, v ktorých je strojové zariadenie, ktoré je certifikované ako zhodné so smernicou, prezentované za nezlučiteľné s normou a nebezpečné, porušujú článok 4 ods. 1 smernice, ak konanie úradníka možno pripísať členskému štátu. Členskému štátu možno pripísať vyhlásenia, ktoré vzhľadom na ich formu a okolnosti vyvolávajú u svojich adresátov dojem, že ide o oficiálne stanovisko štátu, a nie o osobný názor úradníka. Osobitne je potrebné v tejto súvislosti zohľadniť, že:

— príslušné štátne útvary neprijali v čo najkratšom čase potrebné kroky na zmarenie dojmu adresátov vyhlásení úradníka, že ide o oficiálne stanovisko štátu.

— úradník je vo všeobecnosti príslušný v dotknutej oblasti,

— Obmedzenia spôsobené konaním, ktoré nemožno pripísať štátu

— úradník rozširoval svoje písomné vyhlá-senia na papieroch s úradnou hlavičkou príslušného odboru,

106. Ak vnútroštátny súd usúdi, že výroky pána Lehtinena podľa vyššie uvedených kritérií sú osobnými výroky, ktoré nemožno pripísať štátu, je potrebné predpokladať porušenie článku 4 smernice v dôsledku neodôvodnenej nečinnosti fínskeho štátu.

107. Súdny dvor teda rozhodol, že články 28 ES a 10 ES ukladajú členským štátom, aby prijali všetky potrebné a vhodné opatrenia, ktorými by na svojom území zabezpečili dodržiavanie základných slobôd a aby prijali dostatočné opatrenia na odstránenie prekážok voľného pohybu tovaru, ktoré sú namierené proti výrobkom z iných členských štátov a ktoré boli na ich území vytvorené predovšetkým na základe konania jednotlivcov.⁴⁸ Členské štáty disponujú, pokiaľ ide o opatrenia, ktoré sú v danej situácii nevyhnutné a najvhodnejšie, určitou mierou voľnej úvahy: inštitúciám Spoločenstva neprislúcha, aby nahradzovali členské štáty a predpisovali im opatrenia, ktoré musia prijať a účinne uplatniť.⁴⁹ Súdny dvor je však poverený, aby pri zohľadnení týchto voľných úvah preskúmal, či členský štát prinajmenšom prijal vhodné opatrenia.⁵⁰

108. Podľa údajov vnútroštátneho súdu pokiaľ ide o výroky pána Lehtinena z 9. januára 2001, konfederácia technického obchodu v následnom liste informovala ministerstvo, že vedela o jeho odlišnom názore. Riaditeľ odboru bezpečnosti pri práci okrem toho zaslal 8. februára 2001 predsedovi konfederácie priemyslu a obchodu

fax, v ktorom sa postavil proti výrokom pána Lehtinena. Novinové články zo 17. februára a 13. júna 2001⁵¹ poukazujú na to, že kontrola trhu ešte nebola ukončená, že ministerstvo v rozhodnej dobe vychádzalo zo zásady, že strojové zariadenia sú v súlade so smernicou, a že podľa ministerstva nepredstavovali žiadne riziko.⁵²

109. Tieto okolnosti naznačujú, že ministerstvo sa mohlo domnievať, že nebolo potrebné prijať žiadne dodatočné opatrenie. Fínsky štát teda splnil povinnosti ochrany, ktoré pre neho vyplývali v prípade zásahov jednotlivcov do voľného pohybu tovaru. Nešlo teda o nijaké obmedzenie zo strany členského štátu v zmysle článku 4 ods. 1 smernice.

c) Článok 10 druhý odsek ES

110. Vnútroštátny súd chce svojou prvou otázkou ešte zistiť, či konanie pána Lehtinena

48 — Rozsudky Komisia/Francúzsko, už citovaný v poznámke pod čiarou 19, body 31 a 32, a Schmidberger, už citovaný v poznámke pod čiarou 7, body 58 a 59.

49 — Rozsudky Komisia/Francúzsko, už citovaný v poznámke pod čiarou 19, body 32 až 34, a Schmidberger, už citovaný v poznámke pod čiarou 7, bod 64.

50 — Rozsudok Komisia/Francúzsko, už citovaný v poznámke pod čiarou 19, bod 35.

51 — Článok uverejnený 13. júna 2001 sa podľa údajov pána Lehtinena nezakladal na rozhovore s ním.

52 — Pozri v tejto súvislosti body 38 a 41 týchto návrhov.

a ministerstva predstavujú nesplnenie povinností uvedených v článku 10 druhom odseku ES. Článok 10 druhý odsek ES však musí ako *lex generalis*, ustúpiť a do popredia sa musí dostať porušenie konkrétnych noriem.⁵³ Na článku 10 druhom odseku ES sa môžu práva zakladať len vtedy, ak je okrem porušenia konkrétnej normy zistené aj nesplnenie povinností.⁵⁴ V tomto zmysle však vec sama neposkytuje žiadnu informáciu.

i) O odôvodnení na základe cieľa ochrany zdravia (tretia otázka)

112. Smernica konkrétne upravuje ochranu ľudského zdravia, pokiaľ ide o uvedené strojové zariadenia. V prípade strojových zariadení, ktoré sú v súlade so smernicou, teda povoľuje dodatočné obmedzenia uvádzania na trh z dôvodu ochrany zdravia len na základe článku 7 ods. 1.

d) O odôvodnení (tretia a štvrtá otázka)

111. Vzhľadom na kritérium posúdenia a predchádzajúce závery chce vnútroštátny súd svojou treťou a štvrtou otázkou v podstate zistiť, či porušenie článku 4 ods. 1 smernice, ktoré bolo spôsobené konaním pána Lehtinena, možno odôvodniť cieľom spočívajúcim v ochrane zdravia alebo slobodou názoru.

113. Podľa údajov, ktoré poskytol vnútroštátny súd o veci samej, ministerstvo neprijalo žiadne opatrenie na základe článku 7 smernice. V čase, keď pán Lehtinen predniesol svoje výroky, stále prebiehala kontrola trhu a podľa riaditeľa odboru bezpečnosti pri práci, ktorý mal rozhodovaciu právomoc, nebolo zistené žiadne konkrétne riziko pre ľudské zdravie v zmysle článku 7. Komisia nebola ani informovaná v súlade s článkom 7 ods. 1 druhým pododsekom smernice. Odôvodnenie na základe cieľov ochrany zdravia je teda problematické už z toho dôvodu, že členský štát tieto ciele vôbec nesledoval.

53 — Rozsudky z 18. októbra 1979, Buys a i., 5/79, Zb. s. 3203, bod 30, a z 12. júla 1990, Komisia/Grécko, C-35/88, Zb. s. I-3125, body 42 a 43.

54 — Rozsudky z 19. februára 1991, Komisia/Belgicko, C-374/89, Zb. s. I-367, bod 13 a nasl., a zo 7. mája 1991, Vlassopoulou, C-340/89, Zb. s. I-2357, bod 14.

114. Okrem toho sa tu podľa údajov vnútroštátneho súdu nezistilo žiadne objektívne

ohrozenie. Aj keby však takéto ohrozenie prichádzalo do úvahy, zdá sa, že obmedzenia, ktoré spôsobil pán Lehtinen, by boli v prejednávanej veci neprimerané.

115. Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že zásada proporcionality, ktorá je súčasťou všeobecných princípov práva Spoločenstva, vyžaduje, aby prijaté akty neprekročili medze toho, čo je primerané a nevyhnutné na dosiahnutie legitímnych cieľov sledovaných predmetnou právnou úpravou. Pokiaľ sa ponúka výber medzi viacerými primeranými opatreniami, je potrebné sa prikloniť k najmenej obmedzujúcemu a spôsobené zásahy nesmú byť neprimerané v pomere k sledovaným cieľom.⁵⁵

116. Možno síce pripustiť, že verejné varovania, ako sú tie, ktoré vykonal pán Lehtinen v súvislosti s rizikami, ktoré predstavujú zdvíhacie plošiny vyrábané AGM, môžu byť vhodné na zmiernenie „nebezpečenstva“. Pochybnosť však existuje, pokiaľ ide o ich nevyhnutnosť. Ako rovnako vhodné a miernejšie alternatívne opatrenie by do úvahy mohol prichádzať napríklad list zaslaný distribútorom zdvíhacích plošín, v ktorom by boli cielene informovaní o pretrvávajúcich rizikách, ktoré uviedol

55 — Rozsudky z 12. júla 2001, Jippes a i., C-189/01, Zb. s. I-5689, bod 81; z 12. marca 2002, Omega Air, C-27/00 a C-122/00, Zb. s. I-2569, bod 62; Schmidberger, už citovaný v poznámke pod čiarou 7, bod 79; z 3. júla 2003, Lennox, C-220/01, Zb. s. I-7091, bod 76, a z 10. marca 2005, Tempelman a Van Schaijk, C-96/03 a C-97/03, Zb. s. I-1895, bod 47.

pán Lehtinen. Nie náhodou bol tento spôsob zvolený, pokiaľ ide o chybné bezpečnostné uzamykanie.

117. V každom prípade sa nezdá, že výroky sú primerané. Podľa údajov vnútroštátneho súdu totiž „nebezpečenstvo“, ktoré podľa pána Lehtinena predstavovalo obmedzenie smeru umiestnenia vozidla, nemohlo byť príliš vysoké: strojové zariadenie a záťažové tabuľky sa dali ľahko obsluhovať a ani pri veľkom počte predaných modelov nie sú známe žiadne úrazy, ktorých príčinou by bolo obmedzenie smeru umiestnenia vozidla.⁵⁶ V porovnaní s tým mohli verejné vyhlásenia tohto druhu vo forme, akú zvolil pán Lehtinen, podstatným spôsobom obmedziť voľný pohyb výrobkov.

ii) O odôvodnení založenom na slobode názoru (štvrtá otázka)

118. Predovšetkým švédska vláda správne zdôraznila význam základného práva na slobodu prejavu, ktoré je zaručené v článku 12 fínskej ústavy, v článku 10 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ako všeobecná zásada

56 — Známý úraz bol spôsobený bezpečnostným uzamykaním; pozri bod 27 týchto návrhov.

v práve Spoločenstva. Sloboda prejavu predstavuje nevyhnutný základ demokratickej spoločnosti, ktorou disponujú úradníci členských štátov, ako aj úradníci Spoločenstva.⁵⁷

a nie stanoviská jednotlivca. Fínsky štát sa však nemôže odvolávať na vlastné právo založené na slobode prejavu a nemôže ho ani uplatniť voči AGM. V tomto ohľade by nemal ani rešpektovať právo svojho úradníka, pána Lehtinena. Pán Lehtinen totiž síce môže mať na základe slobody prejavu právo vyjadrovať sa svojim vlastným menom, nemá však právo vyjadrovať sa v očiach verejnosti ako zástupca fínskeho štátu.

119. Naopak, samotný členský štát nedisponuje žiadnou slobodou prejavu. Štát je naopak — rovnako ako inštitúcie Spoločenstva — povinný zabezpečiť túto záruku. Členský štát musí osobám podliehajúcim jeho právu zabezpečiť slobodu prejavu a nemôže ju proti nim použiť.

— O odôvodnení konania, ktoré nemožno pripísať štátu

— O odôvodnení konania, ktoré možno pripísať štátu

120. Pokiaľ konanie pána Lehtinena možno pripísať fínskemu štátu, je z tohto dôvodu vylúčené odôvodnenie založené na slobode názoru. Ak totiž výroky pána Lehtinena zo 17. januára a 12. a 19. februára 2001 možno pripísať štátu, predstavujú *stanoviská štátu*

121. Odôvodnenie založené na slobode prejavu je naopak v zásade možné, pokiaľ nemožno konanie pána Lehtinena pripísať fínskemu štátu. Ak sa totiž úradník vyjadrí svojim vlastným menom, dovoľáva sa voči svojmu štátu svojho práva na slobodu prejavu. Členský štát musí toto základné právo rešpektovať. Keďže je však členský štát zároveň povinný zabezpečiť voľný pohyb tovaru, z čoho môže prípadne vyplývať povinnosť konať,⁵⁸ môže tu dochádzať k určitému rozporu.

57 — Rozsudok Súdneho dvora zo 6. marca 2001, Connolly/Komisia, C-274/99 P, Zb. s. I-1611, bod 39 a nasl.; rozsudky EStP Vogt v. Nemecko z 26. septembra 1995, séria A, č. 323 § 43 a 53, a Ahmed a i. v. Spojené kráľovstvo z 2. septembra 1998, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-VI, § 41, 55 a 56.

58 — Pozri body 78 a 106 a nasl. týchto návrhov. Ako som však uviedla v týchto bodoch, nezdá sa, že táto povinnosť v prejednávanej veci existovala, dokonca aj bez zohľadnenia slobody názoru.

122. Ak dôjde k takémuto rozporu, musí mať členský štát možnosť dovoliť sa slobody prejavu svojho úradníka v rozsahu, v akom je povinný toto právo za okolností prejednávanej veci rešpektovať. Je teda potrebné zvážiť záujmy vzhľadom na všetky okolnosti prejednávanej veci. Členský štát disponuje v tejto súvislosti širokou mierou voľnej úvahy. Súdnemu dvoru však prináleží, aby preskúmal, či sú obmedzenia základných slobôd primerané vo vzťahu k ochrane základných práv.⁵⁹

123. Podľa údajov, ktoré poskytol vnútroštátny súd, vyjadril pán Lehtinen svoj názor pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia ministerstva. Jeho kritika bola veľmi ostrá a smerovala proti zdvíhacím plošinám jedinej značky, avšak svoje stanovisko podporil konkrétnymi argumentmi týkajúcimi sa určitého typu zdvíhacích plošín a nad tento rámec uvedený typ nekritizoval. Svojimi výrokmí rovnako sledoval ciele ochrany zdravia. Pán Lehtinen využil svoje právo na slobodu prejavu v oblasti, v ktorej disponoval osobitnými znalosťami a svojimi výrokmí sledoval dôležité ciele verejného záujmu.

124. Ministerstvo v tejto súvislosti dalo práve čitateľom novinových článkov zháňajúcim informácie jasne najavo, že pán

Lehtinen vyjadril svoj osobný názor, že kontrola trhu stále prebieha a že neexistujú dôkazy ani riziká vyplývajúce z používania zdvíhacích plošín, ani porušenie normy. Ministerstvo teda prijalo opatrenia s cieľom čo najviac zmierniť účinky výrokov pána Lehtinena na voľný pohyb tovaru.

125. Za takýchto okolností je potrebné pripustiť, že ministerstvo sa mohlo v rámci svojej voľnej úvahy domnievať, že zostávajúce obmedzenia voľného pohybu tovaru vyvolané osobnými výrokmí pána Lehtinena boli prijateľné, pretože rozsiahlejšia ochrana by nebola možná bez neprimeraného obmedzenia slobody prejavu pána Lehtinena.

126. Osobitne neprichádza do úvahy, aby ministerstvo pánovi Lehtinenovi preventívne zakázalo slobodne sa vyjadrovať. Preventívne zákazy vyjadrovať sa popierajú v danom prípade slobodu názoru, a možno ich teda odôvodniť len vo výnimočných prípadoch. Pokiaľ by aj fínske právo (upravujúce verejnú službu) povoľovalo preventívny zákaz, právo Spoločenstva to nemôže za takýchto okolností na účely ochrany voľného pohybu tovaru v žiadnom prípade vyžadovať. Forma a okamih výrokov rovnako nepoukazujú na

⁵⁹ — Rozsudok Schmidberger, už citovaný v poznámke pod čiarou 7, body 71 až 82.

to, že by bolo potrebné prísnejšie opatrenie a že skutočne prijaté opatrenia prekročili mieru voľnej úvahy fínskeho štátu.

akej miery podmienky pre uplatnenie tejto zodpovednosti prípadne vyžadujú výklad fínskeho práva v súlade s právom Spoločenstva.

iii) Predbežný záver

127. Za okolností, o aké ide v prejednávanej veci, nemôže byť porušenie článku 4 ods. 1 smernice spôsobené výrokmi úradníka, ktoré možno pripísať príslušnému štátu, odôvodnené ani na základe cieľov ochrany zdravia, ani slobodou prejavu úradníkov. Členský štát však nie je za okolností, o aké ide v prejednávanej veci, povinný zakázať osobné výroky úradníka, ktoré môžu ovplyvniť voľný pohyb tovaru.

129. Vzhľadom na závery založené na predchádzajúcom rozbere je však potrebné odpovedať na otázky vnútroštátneho súdu, pokiaľ ide o porušenie článku 4 ods. 1 smernice výrokmi pána Lehtinena zo 17. januára a 12. a 19. februára 2001, v prípade ktorých okolnosti veci samej nasvedčujú tomu, že ich možno pripísať fínskemu štátu a že predstavujú opatrenie členského štátu, ktoré obmedzuje alebo bráni uvádzaniu zdvíhacích plošín na trh.

3. Zodpovednosť štátu a zodpovednosť úradníkov (piata a šiesta otázka)

a) O zodpovednosti štátu

128. V prípade, ak by za okolností, o aké ide v prejednávanej veci, išlo o porušenie článkov 28 ES a 30 ES alebo článku 10 ES, vnútroštátny súd sa ďalej pýta, či sú splnené podmienky na založenie zodpovednosti štátu na základe práva Spoločenstva, či toto právo rovnako umožňuje alebo vyžaduje vznik zodpovednosti úradníka, ktorý konal, a do

130. Podľa judikatúry Súdneho dvora je členský štát povinný nahradiť škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Spoločenstva, ktoré mu možno pripísať za troch podmienok, a to, ak právne pravidlo, ktoré

bolo porušené, priznáva jednotlivcom práva, ak je porušenie dostatočne závažné a ak existuje príčinná spojitosť medzi porušením povinnosti štátu a škodou, ktorú utrpeli poškodení.⁶⁰

131. Tieto tri podmienky sa musia vyžadovať tak v prípade, ak sú škody spôsobené nečinnosťou členského štátu, ako aj v prípade ak sú spôsobené legislatívnym alebo administratívnym aktom, ktorý je v rozpore s právom Spoločenstva a bez ohľadu na to, či ho prijal samotný členský štát alebo organizácia, ktorá sa spravuje verejným právom a ktorá je na štáte právne nezávislá.⁶¹

i) Práva chrániace jednotlivcov [piata otázka písm. c)]

132. Svojou piatou otázkou písm. c) chce vnútroštátny súd zistiť, či článok 10 ES a osobitne jeho druhý odsek môžu za týchto okolností zakladať práva jednotlivca.

60 — Pozri v súvislosti s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora rozsudok Haim, už citovaný v poznámke pod čiarou 27, bod 36.

61 — Tamže, bod 37.

133. Z dôvodu prednosti uplatnenia smernice nemôže samotný článok 10 ES zakladať práva, ktorých sa jednotlivec môže dovoliť.⁶² Článok 4 ods. 1 smernice totiž priznáva jednotlivcom pôsobiacim na trhu práva, ktoré môžu uplatňovať voči členským štátom.⁶³

ii) Dostatočne závažné porušenie [piata otázka písm. a) a b)]

134. Svojou piatou otázkou písm. a) a b) chce vnútroštátny súd v podstate vedieť, či porušenia práva Spoločenstva sú za okolností prejednávanej veci dostatočne závažné, aby mohli založiť zodpovednosť štátu.

135. Rozhodujúcim kritériom na posúdenie, či porušenie práva Spoločenstva je dostatočne závažné, je zjavné a vážne prekročenie medzi voľnej úvahy členským štátom. Príslušný súd môže v tejto súvislosti vziať do úvahy predovšetkým stupeň jasnosti a presnosti porušeného pravidla, rozsah

62 — Pozri bod 110 týchto návrhov.

63 — Pozri bod 72 a nasl. a bod 100 a nasl. týchto návrhov.

miery voľnej úvahy, ktorý je vnútroštátnym orgánom ponechaný, prípadne to, či naplnenie povinnosti alebo spôsobená škoda mali úmyselnú povahu a prípadne ospravedlniteľnosť právneho pochybenia.⁶⁴

vedú k názoru, že nesplnenie povinnosti spôsobené výrokmi pána Lehtinena, ak ich možno pripísať štátu, je dostatočne závažné.

136. Ak však členský štát nemal v okamihu, keď sa dopustil porušenia možnosť normatívnej voľby a disponoval značne obmedzenou alebo nedisponoval nijakou mierou voľnej úvahy, môže samotné porušenie práva Spoločenstva postačovať nato, aby založilo existenciu dostatočne závažného porušenia.⁶⁵

iii) Dodatočné vnútroštátne podmienky [piata otázka písm. e) a šiesta otázka písm. a) prvá a tretia veta]

137. Článok 4 ods. 1 smernice neponecháva členským štátom, pokiaľ ide o strojové zariadenia, o ktorých sa jednoducho predpokladá, že sú v súlade so smernicou, žiadnu mieru voľnej úvahy. Pri neskorších pochybnostiach o súlade strojového zariadenia totiž smernica stanovuje len opatrenia na základe článku 7. Podľa údajov, ktoré poskytol vnútroštátny súd, však príslušné ministerstvo tieto možnosti vedome nevyužilo a nechalo konať pána Lehtinena.⁶⁶ Okolnosti veci samej teda

138. Svojou piatou otázkou písm. e) a svojou šiestou otázkou písm. a) prvou a treťou vetou chce vnútroštátny súd v podstate zistiť, či vnútroštátne právo môže stanoviť, osobitne pre náhradu inej hospodárskej škody, ako je ujma na zdraví a majetku, dodatočné podmienky v oblasti náhrady škody zo strany štátu, alebo či musí náhrada škody predstavovať účinnú odstrašujúcu sankciu.

139. Ak sú podmienky práva na náhradu škody založeného na práve Spoločenstva splnené, prináleží podľa judikatúry Súdneho dvora členskému štátu, aby nahradil následky spôsobenej škody v rámci vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa zodpovednosti; v tejto súvislosti nemôžu byť pod-

64 — Rozsudok Brasserie du pêcheur a Factortame, už citovaný v poznámke pod čiarou 27, body 55 a 56.

65 — Rozsudky z 23. mája 1996, Hedley Lomas, C-5/94, Zb. s. I-2553, bod 28; Haim, už citovaný v poznámke pod čiarou 27, bod 38, a Stockholm Lindöpark, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, body 40 a 41.

66 — Pozri bod 113 týchto návrhov.

mienky menej výhodné než tie, ktoré sa týkajú obdobných nárokov vnútroštátnej povahy, a nemôžu byť upravené takým spôsobom, ktorý by prakticky znemožňoval alebo príliš sťažoval získanie náhrady.⁶⁷ Preto tiež nemožno pripustiť, aby bol napríklad ušlý zisk alebo iné druhy náhrady škody úplne vylúčené, pretože by to v určitých sporoch mohlo náhradu škody znemožniť.⁶⁸

140. Právo Spoločenstva teda stanovuje účinnú náhradu a nepripúšťa žiadne dodatočné podmienky vyplývajúce z práva členského štátu, ktoré by príliš sťažovali získanie náhrady škody alebo iný spôsob nápravy.

141. Podľa údajov vnútroštátneho súdu však fínske právo stanovuje náhradu čisto hospodárskej škody iba vtedy, ak škoda vyplýva z konania, ktoré môže byť predmetom trestno-právnej sankcie alebo z výkonu verejnej moci, alebo z iných osobitne závažných dôvodov. Takéto dodatočné podmienky pre vznik nároku na náhradu sa musia upraviť tak, aby nezanedbateľným spôsobom nestá-

žovali získanie náhrady za čisto hospodársku škodu. Požiadavky práva Spoločenstva sú však splnené, ak ustanovenia vnútroštátneho práva možno vykladať v súlade s právom Spoločenstva tak, že akékoľvek nadmerné sťažovanie je vylúčené. To by bolo napríklad možné vtedy, aby by sa porušenia práva Spoločenstva považovali vždy za osobitne závažné dôvody.

142. Z judikatúry Súdneho dvora rovnako vyplýva, že účelom zodpovednosti členského štátu založenej na práve Spoločenstva nie je odstrašovanie alebo sankcia, ale náhrada škody, ktorú jednotlivci utrpeli v dôsledku porušenia práva Spoločenstva zo strany členských štátov.

iv) Predbežný záver

143. Článok 4 ods. 1 smernice priznáva jednotlivcom práva, ktorých sa môžu dovoľávať voči členským štátom. Článok 10 ES sa popri smernici neuplatňuje. Článok 4 ods. 1 neponecháva členským štátom, pokiaľ ide o strojové zariadenia, ktoré sú v zhode so smernicou (aj v prípade, že ide iba o predpokladanú zhodu), žiadnu mieru voľnej úvahy. Porušenie článku 4 ods. 1 predstavuje dostatočne závažné porušenie

67 — Rozsudky z 9. novembra 1983, San Giorgio, 199/82, Zb. s. 3595, bod 14; z 19. novembra 1991, Francovich a i., C-6/90 a C-9/90, Zb. s. I-5357, body 41 až 43, a Brasserie du pêcheur a Factortame, už citovaný v poznámke pod čiarou 27, bod 67.

68 — Rozsudok Brasserie du pêcheur a Factortame, už citovaný v poznámke pod čiarou 27, bod 87.

v zmysle podmienok zodpovednosti štátu stanovených právom Spoločenstva. Právo Spoločenstva netoleruje žiadnu dodatočnú podmienku stanovenú vo vnútroštátnom práve, ktorá by skutočné získanie náhrady škody, všeobecne alebo s ohľadom na isté spôsoby nápravy, sťažovala viac než zanedbateľne.

Súdny dvor napríklad tiež pripustil, že právo Spoločenstva nebráni tomu, aby sa okrem zodpovednosti samotného členského štátu vyžadovala zodpovednosť organizácie, ktorá sa spravuje verejným právom.⁶⁹

b) O zodpovednosti úradníkov

i) Možnosť dodatočnej zodpovednosti úradníkov podľa práva Spoločenstva [piata otázka písm. d)]

146. Pokiaľ je náhrada škody spôsobená porušením práva Spoločenstva, ktorej sa dopustil orgán členského štátu, účinne zabezpečená, právo Spoločenstva nebráni tomu, aby popri zodpovednosti členského štátu vznikla aj zodpovednosť ďalšieho subjektu. Z tohto dôvodu právo Spoločenstva nebráni ani vzniku dodatočnej zodpovednosti úradníka, ktorý sa dopustil tohto konania.

144. Vnútroštátny súd chce svojou piatou otázkou písm. d) zistiť, či popri štáte môže byť úradník rovnako povinný napraviť porušenia práva Spoločenstva, ktoré spôsobil.

ii) Povinnosť stanoviť zodpovednosť úradníka podľa práva Spoločenstva [šiesta otázka písm. a) prvá a druhá veta]

145. Právo Spoločenstva ponecháva členským štátom úpravu zodpovednosti v ich právnom poriadku, pokiaľ nie je účinné uplatnenie práv priznaných právom Spoločenstva nadmerne sťažované alebo pokiaľ je získanie náhrady škody účinne zabezpečené.

147. Svojou šiestou otázkou písm. a) prvou a druhou vetou chce vnútroštátny súd najskôr zistiť, či právo Spoločenstva ukladá členským štátom povinnosť stanoviť zodpo-

⁶⁹ — Rozsudky z 1. júna 1999, Konle, C-302/97, Zb. s. I-3099, bod 63 a nasl., a Haim, už citovaný v poznámke pod čiarou 27, body 30 až 32.

vednosť svojich úradníkov v dôsledku porušenia práva Spoločenstva, ktorých sa dopustili.

štáty môžu stanoviť dodatočné podmienky alebo obmedzenia v oblasti zodpovednosti svojich úradníkov.

148. Z judikatúry Súdneho dvora⁷⁰ vyplýva, že by právo Spoločenstva ukladalo členským štátom povinnosť založiť osobnú zodpovednosť svojich úradníkov. Naopak, právo Spoločenstva upravujúce zodpovednosť nezasahuje do slobody členských štátov rozhodovať o svojej vnútornej organizácii a ponecháva im, aby si samy stanovili spôsoby uplatňovania týchto práv. Skutočné presadzovanie nárokov priznaných právom Spoločenstva však nemôže byť nadmerne sťažené a získanie náhrady škody musí byť účinne zabezpečené. Rozhodujúce je teda to, že podľa práva členského štátu existuje aspoň jeden so štátom porovnateľne solventný právny subjekt, bez ohľadu na to, kto ním je. Ak teda vnútroštátne právo už stanovuje zodpovednosť štátu, ktorá rešpektuje požiadavky práva Spoločenstva, právo Spoločenstva neukladá žiadnu povinnosť založiť dodatočnú zodpovednosť úradníka.

iii) Dodatočné podmienky alebo obmedzenia zodpovednosti úradníkov [šiesta otázka písm. b)]

149. Svojou šiestou otázkou písm. b) sa vnútroštátny súd nakoniec pýta, či členské

150. Z už citovanej judikatúry⁷¹ vyplýva, že oproti kritériám pre vznik zodpovednosti štátu založenej na práve Spoločenstva z dôvodu jeho porušenia, sú dodatočné podmienky alebo obmedzenia v oblasti zodpovednosti úradníkov, pokiaľ ide o *dodatočnú zodpovednosť* úradníkov, prípustné. Účinná náhrada škody je už totiž zabezpečená zodpovednosťou štátu.

151. Naopak, ak je v práve členského štátu *zodpovednosť štátu* upravená tak, že je stanovená výlučne zodpovednosť úradníkov, za ktorú štát ručí v prípade neplnenia dlžníka alebo ktorá na neho prechádza, potom sa požiadavky práva Spoločenstva na účinnú ochranu práv jednotlivcov musia uplatniť aj na úpravu zodpovednosti úradníkov. Ak totiž zodpovednosť štátu vyplýva zo zodpovednosti úradníkov, potom žiadne dodatočné podmienky stanovené právom členského štátu nemôžu sťažovať získanie náhrady škody viac než zanedbateľne.

70 — Pozri body 144 a 145 týchto návrhov.

71 — Pozri body 144 a 145 týchto návrhov.

iv) Predbežný záver

152. Právo Spoločenstva umožňuje, avšak nevyžaduje dodatočnú zodpovednosť úradníkov. Tá môže byť oproti kritériám pre vznik zodpovednosti štátu, založenej na práve Spoločenstva, viazaná na dodatočné

podmienky alebo obmedzenia. Naopak, ak zodpovednosť úradníkov vedie k vzniku zodpovednosti štátu, právo Spoločenstva nemôže na účely účinnej ochrany práv jednotlivcov tolerovať, aby právo členského štátu stanovovalo dodatočné podmienky, ktoré by získanie náhrady škody sťažovali viac než zanedbateľne.

VI — Návrh

153. Na základe vyššie uvedeného rozboru navrhujem Súdnemu dvoru, aby na prejudiciálne otázky, ktoré položil Tempereen käräjäoikeus, odpovedal takto:

1. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/37/ES z 22. júla 1998 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa strojových zariadení sa musí vykladať v tom zmysle, že zdvíhacie plošiny, o aké ide v predmetnej veci, zodpovedajú bezpečnostným požiadavkám smernice len vtedy, ak môžu uniesť vozidlá umiestnené v akomkoľvek smere až do ich maximálnej povolenej záťaže alebo je prinajmenšom účinnými ochrannými opatreniami zabezpečené, že akékoľvek nesprávne zaťaženie alebo preťaženie je vylúčené.
2. Neautorizované výroky úradníka, v ktorých je strojové zariadenie, ktoré je certifikované ako zhodné so smernicou, prezentované za nezlučiteľné s normou

— príslušné štátne útvary neprijali v čo najkratšom čase potrebné kroky na zmarenie dojmu adresátov vyhlásení úradníka, že ide o oficiálne stanovisko štátu.

3. Za okolností o aké ide v prejednávanej veci, nemôže byť porušenie článku 4 ods. 1 smernice spôsobené výroky úradníka, ktoré možno pripísať príslušnému štátu, odôvodnené ani na základe cieľov ochrany zdravia, ani slobodou prejavu úradníkov. Členský štát však nie je za okolností, o aké ide v prejednávanej veci, povinný zakázať osobné výroky úradníka, ktoré môžu ovplyvniť voľný pohyb tovaru.

4. Článok 4 ods. 1 smernice priznáva jednotlivcom práva, ktorých sa môžu dovolávať voči členským štátom. Článok 10 ES sa popri smernici neuplatňuje. Článok 4 ods. 1 neponecháva členským štátom, pokiaľ ide o strojové zariadenia, ktoré sú v zhode so smernicou (aj v prípade, že ide iba o predpokladanú zhodu), žiadnu mieru voľnej úvahy. Porušenie článku 4 ods. 1 predstavuje dostatočne závažné porušenie v zmysle podmienok zodpovednosti štátu stanovených právom Spoločenstva. Právo Spoločenstva netoleruje žiadnu dodatočnú podmienku stanovenú vo vnútroštátnom práve, ktorá by skutočné získanie náhrady škody, všeobecne alebo s ohľadom na isté spôsoby nápravy, sťažovala viac než zanedbateľne.

5. Právo Spoločenstva umožňuje, avšak nevyžaduje dodatočnú zodpovednosť úradníkov. Tá môže byť oproti kritériám pre vznik zodpovednosti štátu,

založenej na práve Spoločenstva, viazaná na dodatočné podmienky alebo obmedzenia. Naopak, ak zodpovednosť úradníkov vedie k vzniku zodpovednosti štátu, právo Spoločenstva nemôže na účely účinnej ochrany práv jednotlivcov tolerovať, aby právo členského štátu stanovovalo dodatočné podmienky, ktoré by získanie náhrady škody sťažovali viac než zanedbateľne.